

1618

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

199995 / Freidin Levi

קבלת פ"נים (פדיון נפש) כ"ט אלול תשמ"א

הפתרון המלא לקונפליקט: כך נעמוד ונבקש שנה טובה
שיעור בלקוטי שיחות

ה'הנחה' שהורים אינם יכולים לפעול על ילדיהם היא מוטעית!
התוועדות עם הרבי

כתיבה וחתימה טובה, לשנה טובה ומתוקה!

03

כדי שחשבון הנפש על השנה שעברה והקבלות הטובות לשנה הבאה יהיו כראוי, צריך לזכור ש"אתם נצבים לפני ה' אלוהיכם", שיהודי עומד תמיד לפני ה'; צריך לזכור שתפקידנו הוא כפול – "לנו ולבנינו", תפקיד ההורים לוודא שגם ילדיהם הולכים בדרך ה' • **התוועדות עם הרבי**

04

ראש השנה הוא יום של תפילה ותחנונים, לשנה טובה, להתחלות טובות ולהגשמת משאלות. ההפטרה שקוראים בראש השנה מספרת על תפילת חנה בשילה, ומלמדת אותנו איך יהודי עובד השם ניגש לתפילות ראש השנה • **שיעור בלקוטי שיחות**

12

מדוע ראש השנה מידי שנה הוא "תחילת מעשיך"? מדוע הקב"ה צריך "לזכור" אותנו? ומהי ה'צעקה' שמסתתרת מאחורי קול השופר? – ביאור עניינם של 'מלכויות', 'זכרונות' ו'שופרות' בראש השנה • **אור וחיות**

מהעניינים המסייעים בעבודה בכלל, ובעבודת התקשרות ראש השנה עם שאר ימות השנה בפרט, היא ההתקשרות עם ראש אלפי ישראל, שנשמתו היא בחינת "ראש" ומוחין לגבי שאר הנשמות שבדור... וכמו כן בכל אחד ואחת מאתנו, ההתקשרות עם נשיא וראש דורנו... על ידי לימוד תורתו, והליכה בדרך ישרה אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו - היא היא אשר תסייע בעבודת ימי ראש השנה והתקשרותם עם שאר ימות השנה."

תוכן זה, ממכתבו של הרבי לקראת ראש השנה בשנת תשי"א, משמש עבורנו תזכורת חשובה. עבודת ימי חודש השביעי, המושבע בכול, כרוכה אצל חסידים מאז ומקדם בשהייה בחצרות קדשנו, בלימוד המאמרים ושיחות הקודש, והנהגה בכל פרט בימי המועדים בהתאם להוראות והנהגות הקודש.

הגיליון שלפנינו, היוצא לקראת השבת שקודם ראש השנה, עוסק ברובו בעניין ימי ראש השנה. ב'שיעור בלקוטי שיחות' נלמד את אחד הביאורים היסודיים של רבינו, שנוסך בהירות נפלאה בכל מה שקשור לתפילות ראש השנה; במדור 'אור וחיות' נלמד מאמר יסודי על עניין היום על פי תורת החסידות ועניינם של "מלכויות", "זכרונות" ו"שופרות"; והמדור 'לוח חב"ד' מוקדש להלכות ומנהגי ימים אלו, באופן מפורט ובהיר.

בברכת כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה, וגאולה אמיתית ושלמה. תיכף ומיד.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

עת לדעת – 14 • לוח חב"ד – 16 • פרקי אבות – 25
שניים מקרא – 27 • זמנים ושיעורי השבוע – 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 0793-7474 • ISSN • גיליון 1618
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורנתו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נב"מ ז"ע

שיחת כ"ו אלול תשכ"א
(תורת מנחם כרך לא, עמוד 228)

התוועדות עם הרבי

ביודעו שהקב"ה עומד על ידו, לא ירצה לרמות בחשבון. לא את אחרים, לא את עצמו ובוודאי לא את הקב"ה...

שהוא בעצמו יתנהג כראוי, אלא באותה מידה של אחריות ותוקף, תובעים ממנו לוודא שגם הנהגת בניו תהיה כראוי.

ה'הנחה' שהורים אינם יכולים לפעול על ילדיהם - יש לה מקום רק במידה והגישה אינה באופן המתאים לילדים.

באופן כללי, לילדים יש יחסים טובים עם ההורים. אלא שהדבר תלוי באופן הגישה לילדים, לפי חילוקי טבעם ותכונתם של הילדים, ויש למצוא את הגישה והדרך המתאימה לטבע ותכונות הילדים, ובשביל זה יש צורך בריבוי סבלנות.

ולכן, אם ההורים רוצים לפעול על הילדים, ואינם חוסכים זמן, טרחה ומאמץ - יכולים למלא את תפקידם לא רק בנוגע לעצמם ("לנו"), אלא גם בנוגע לבניהם ("לבנינו"), שיתנהגו כפי רצון הקב"ה.

הפעולה על הילדים מתבטאת בשתי דרכים: בשנות הילדות נמצא הילד במשך חלק מהיום בבית הוריו, ובמשך חלק חשוב - במוסד חינוך. והשתדלותם של ההורים שילדיהם ילכו בדרכי הקב"ה, היא לא רק לחנכם בכללות בחינוך המתאים, אלא גם להכניסם למוסדות חינוך שבהם מלמדים מהו רצונו של הקב"ה.

ודבר נוסף - חשוב לא פחות - שההורים צריכים להשתדל שהמוסדות יוכלו להמשיך בעבודתם, ולפתוח לרווחה את דלתותיהם ולהכניס מספר יותר גדול של ילדים - לא רק הילדים שלהם, אלא גם ילדים של הורים נוספים.

כהוראת התחלת הפרשה: "אתם נצבים היום כולכם גו", שכל בני ישראל הם בהתאחדות, ולכן צריכים להשתדל גם עבור ילדים של הורים אחרים, ולעשות זאת מתוך חיות, התלהבות ושמחה.

וכאשר ההכנה לראש השנה היא בדרך האמורה, אזי מובטחים מהקב"ה שנותן שנה טובה ומתוקה, כדי שיוכלו לקיים את כל ההחלטות הטובות שקיבלו בני ישראל על עצמם בימי ההכנה לראש השנה.

עומדים אנו עתה, בתוככי כלל ישראל, ימים אחדים לפני השנה החדשה.

כדרכם של בני ישראל, בכל עניין שצריכים לדעת כיצד להתנהג, מחפשים ומוצאים את ההוראה בתורה. ובנידון דידן, הנה בפרשת נצבים, שרבינו הזקן מבאר את שייכותה לראש השנה, ישנה גם הוראה כיצד צריכה להיות ההכנה לשנה החדשה, וכן נתינת כוח לעריכת החשבון על השנה שעברה, ובאופן שהחשבון יהיה אמיתי.

התחלת הפרשה היא אודות דברי משה רבינו לבני ישראל בשליחותו של הקב"ה: "אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלוהיכם, ראשיכם שבטיכם... מחוטב עציץ ועד שואב מימין". והיינו, למרות שיש בין בני ישראל קטגוריות שונות של בני אדם, מכל מקום, "נצבים... כולכם" - באופן של התאחדות, "לפני ה' אלוהיכם".

ובנוגע לענייננו:

כאשר רוצים לעשות חשבון אמיתי על השנה שעברה, ולהתכונן כראוי לשנה החדשה - יכולים לפעול זאת על ידי ההתבוננות שיהודי עומד תמיד לפני הקב"ה, ובפרט כאשר מדובר בימי רצון, ימי ההכנה לראש השנה, ימי הסליחות.

שכן, ביודעו שהקב"ה עומד כאן על ידו, בוודאי לא ירצה לרמות בחשבון - לא רק שלא לרמות אחרים, אלא אפילו שלא לרמות את עצמו, ובוודאי שלא לרמות חס ושלום את הקב"ה. כך, שיתבונן ויעריך כראוי, ללא טעות, את כל מה שעשה בשנה שעברה, וכן את כל מה שמתכוון לעשות בימים הספורים שנותרו עד ראש השנה.

וההתבוננות בעניין של "נצבים... לפני ה' אלוהיכם", נותנת כוח לכרות ברית עם הקב"ה. כהמשך הכתוב: "לעוברך בברית ה' אלוהיך". כלומר: להיכנס לשנה החדשה מתוך החלטה תקיפה להתנהג כפי שהורה לנו הקב"ה בתורתו.

סיום דברי משה רבינו לבני ישראל הוא: "והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת".

בעניין זה ישנם שני חלקים: "לנו ולבנינו". כלומר, תפקידו של יהודי הוא לא רק להבטיח

תפילת חנה

בימים הנוראים אנחנו עושים שעות רבות בתפילה. התפילה היא פסגת היום בראש השנה, וכך גם ביום הכיפורים. וכאשר מדברים על תפילה בראש השנה, עולה תהייה: מה התוכן המרכזי שלה? מה אנחנו בעצם באים לבקש מהקדוש ברוך הוא ביום הגדול הזה? האם זה הזמן לבקש משאלות? לקרוע שערי שמיים בשביל בריאות, פרנסה ונחת? או שאולי אנחנו צריכים בכלל להתרומם לעולמות עליונים יותר ולשכוח מעצמנו לגמרי?

את התשובה נמצא במסע אל סיפור מההפטרה, ההפטרה שאותה אנו קוראים ביום הראשון של ראש השנה - הלא היא תפילת חנה.

כך מספרת ההפטרה:

וְהָיָה מֵרַת נַפְשׁ, וְתַתְּפִלַּל עַל ה' וַכְּבַה תִּבְכֶּה.

וְתִדְרֹךְ נָדָר וְתֹאמַר: ה' צְבָאוֹת, אִם רָאָה תְּרָאָה בְּעֵינַי אֶמְתִּךְ וּזְכַרְתִּנִּי וְלֹא תִשְׁכַּח אֶת אֶמְתִּךְ, וְנִתְּתָה לְאֶמְתִּךְ זֶרַע אֲנָשִׁים, וְנִתְּתִיו לָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ.

חנה עולה למשכן שילה, נושאת שם תפילה מעומק ליבה לזכות לילד משלה. אך עלי, הכהן הגדול, שהיה גם שופט ומנהיג עם ישראל באותה תקופה, מבחין בצורת תפילתה של חנה, וגוער בה:

וְהָיָה כִּי הִרְבֵּתָה לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי ה', וְעָלִי שָׁמַר אֶת פִּיהָ.

וְחָנָה, הִיא מְדַבֶּרֶת עַל לִבָּהּ, רַק שִׁפְתֶיהָ נִעוּת וקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמָע, וְיִחְשְׁבָה עָלַי לְשִׁכְחָה.

וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ עָלִי: עַד מָתַי תִּשְׁתַּכְרִין? הֲסִירִי אֶת יָנֶךָ מֵעַלֶיךָ!

חנה שומעת את הגערה ומסבירה את עצמה בפני עלי:

וְתַעַן חָנָה וְתֹאמַר: לֹא אֶדְנִי, אִשָּׁה קִשְׁת רֹחַ אֲנֹכִי וַיִּזֵּן וַיִּשְׁכַּר לֹא יִשְׁתִּיתִי, וַאֲשַׁפֵּךְ אֶת נַפְשִׁי לִפְנֵי ה'.

עלי מקבל את ההסבר, ואף מברך אותה שתפילתה תתמלא:

וַיַּעַן עָלִי וַיֹּאמֶר: לְכִי לְשָׁלוֹם, וְאֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יִתֵּן אֶת שְׁלֹתְךָ אֲשֶׁר שְׁאַלְתְּ מֵעֻמוֹ.

1. שמואל א, א, י-יא.
2. שם, יב-יד.
3. שם, טו.
4. שם, יז.

שׁוּעוֹר
בְּלִקוּטֵי
שִׁיחָה

להתפלל כמו חנה

ראש השנה הוא יום של תפילה ותחנונים, לשנה טובה, להתחלות טובות ולהגשמת משאלות.

ההפטרה שקוראים בראש השנה מספרת על תפילת חנה בשילה, ומלמדת אותנו איך יהודי עובד השם ניגש לתפילות ראש השנה.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות, חלק יט, שיחה לראש השנה - ו' תשרי

ולכן מבקשים בתפילות ראש השנה בני חיי ומוזני, וגם הצלחה בעניינים רוחניים.

ראש השנה הוא יום הדין. ביום הזה הקדוש ברוך הוא יושב על כיסא הדין ומחליט כיצד תראה השנה החדשה, לכלל וגם לכל אחד מאיתנו כפרט. אלו שעות גורליות, בהן מחליטים למעלה מה יהיה איתנו בכל השנה, בכל המובנים - החל מפרנסה טובה ובריאות, דרך סבלנות לילדים, מנוחת הנפש, עצה ותבונה, ועד המידה של קרבת השם לה נזכה במשך השנה.

לכן אנו מתכוננים ליום הזה כל כך ברצינות, מקדימים אליו את ימי הסליחות, משפרים את עצמנו ואת דרכנו, וכמובן - גם את יום ראש השנה עצמו אנו ממלאים בתפילות ותחנונות לכתובה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

הבקשות שלנו בראש השנה לא עוסקות רק בתחומים הגשמיים של החיים, אלא לא פחות מכך גם ברוחניות שלנו. כי כאמור, ראש השנה איננו רק יום הדין שקובע כמה כסף יהיה לנו או האם נזכה לעבור את השנה בריאים ואיתנים, הלוואי על כל עם ישראל, אלא גם על הרוחניות ועבודת השם שלנו במשך השנה.

נכון שבנוגע לקיום המצוות בפועל יש לנו תמיד בחירה חופשית, ולא מכתבים לאף אחד לעשות או לא לעשות. אבל כן נקבע בראש השנה כמה רגש אמיתי וחיות יהיו לכל אחד בקיום המצוות, עד כמה נחוש את הקדוש ברוך הוא נוכח בחיינו ונעבוד אותו בלב שלם. כי הקשר עם השם הוא הדדי - הוא תלוי לא רק בנו, אלא גם במידת ההתגלות של הקדוש ברוך הוא אלינו, עד כמה הוא מאפשר לנו להתקרב ולמצוא אותו בחיינו.

זהו הפירוש החסידי על הפסוק הנאמר על ראש השנה: "כי חוק לישראל הוא, משפט לאלוקי יעקב". "חוק" פירושו 'קצבה' - זאת אומרת, שהשם קובע את "לחם חוקנו", את התקציב השנתי שלנו, בפרנסה ובכל הצרכים הגשמיים האחרים. "משפט לאלוקי יעקב" מלמד אותנו על החלק הרוחני של המשפט שנערך לנו בראש השנה, זהו דין ומשפט שקובעים כמה "אלוקות" נראה ונרגיש.

אם כן, לקראת ראש השנה, ובוודאי ביום הקדוש עצמו, אנו מתפללים על כל אותם צרכים, גשמיים ורוחניים. באופן טבעי, אנחנו נוטים להתמקד בתחומים הגשמיים ובצרכים הדוחקים, כמו בריאות, פרנסה, זוגיות, ילדים ואושר. אנו

חנה חוזרת אל ביתה, וכעבור שנה היא כבר חובקת את בנה, ומעלה אותו למשכן השם בשילה, שם הוא מתקדש ונעשה אחד מגדולי נביאי ישראל. עד כאן הסיפור המפורסם, שמרגש בכל פעם מחדש.

בפשטות, זהו סיפור על חנה העקרה במשך שנים רבות, שבורכה ובנס ילדה את בנה, לימים שמואל הנביא. כשם ששרה אימנו נפקדה בראש השנה, כך גם חנה זכתה לכך בראש השנה, היום בו השם דן את כולם וקובע מי לחיים, כולל גם מי ייוולד.

אך במרכז הסיפור עומד רגע אחד מיוחד, שבו נעסוק וממנו נלמד על מה באמת מתפללים בראש השנה, ובכלל - איך נכון להסתכל על הצרכים האישיים שלנו ממבט רוחני ושלחות.

אך כשמעיינים בדיאלוג שבין עלי לחנה, השאלה זועקת לשמיים: איך עלי מתנהג כך לאישה שעושה את הדבר המתבקש ביותר, ובאה לשאת תפילה בבית השם?! איך הוא טעה וראה בה שיכורה, כשהיא בסך הכול שפכה את נפשה בהתרגשות ובבכי בתפילה מעומק הלב?

ומצד שני, מה שכנע את עלי בהסבר שנתנה לו חנה? מה במילים הספורות שלה גורם לו להסכים עם ההתנהגות שלה, ולשלוח אותה בחזרה אל ביתה בברכה?

כדי למצוא את התשובות לשאלות האלה, ניגש ישירות לעניין ונברר מהי באמת תפילה של ראש השנה.

חוק ומשפט

נתחיל ונקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

ראש השנה הוא יום הדין על כל צורכי האדם, הן ברוחניות והן בגשמיות. כמו שנאמר: "כי חק לישראל הוא, משפט לאלוקי יעקב". "חוק לישראל" היינו דין ומשפט על המזונות, ובכלל זה כל הצרכים הגשמיים; ו"משפט לאלוקי יעקב" הוא דין ומשפט על עניינים רוחניים, היינו, כמה יומשך "גילוי אלוקות בנפשו" של האדם.

א. תהלים פא, ה.

ב. ד"ה כי חק תש"י ספ"ז. ועוד.

ג. לשון הלקו"ת ר"ה נד, ד, נה, סע"ד.

ברוך הוא ללא בושה".

האמירה החריפה הזו מזכירה סיפור חסידי על ר' שמואל מונקס, מגדולי חסידיו של אדמו"ר הזקן, שנקלע פעם ב'שבת סליחות' לכפר קטן, והתאכסן אצל משפחה כפרית פשוטה.

במוצאי שבת, כשכולם התכוננו לצאת לבית הכנסת לאמירת סליחות, עלה ר' שמואל על מיטתו ועשה את עצמו ישן. בעלי הבית ניגשו להעיר את ר' שמואל לסליחות, וקראו לו לקום. אבל הוא סירב לקום, ושאל שוב ושוב כמיתם: "סליחות? מה זה סליחות?!"

בסוף איבדו המארחים את סבלנותם, והאישה אמרה: "אינך יודע מה הן סליחות? אנחנו הולכים לבקש מהקדוש ברוך הוא שהפרה תניב חלב, שהגינה תצמיח ירקות טובים ושיהיו לנו במשך השנה פרנסה ומזון בשפע".

"פוי!", עיווה ר' שמואל את פניו, וקרא: "אנשים מבוגרים קמים באמצע הלילה לבקש אוכל?!"... יש לנו כאן היפוך מוחלט של הדברים, שצריך להתעכב עליו. מה כל כך נורא בזה שאנשים מבקשים את הצרכים הבסיסיים שלהם בראש השנה וביום כיפור? הלא זה בדיוק הזמן לעשות זאת, ובדיוק בשביל זה נועדו ימי הדין! האם לא זה בדיוק הסיפור של ראש השנה - לעמוד לפני השם ולבקש בריאות, פרנסה, נחת, חיים וגם סליחה?!

התשובה נמצאת בהסבר החסידי העמוק על מהו בעצם ראש השנה. בראש השנה - כך מוסבר בקבלה ובחסידות - מוטלת עלינו 'משימה' כבדה ואחראית, והיא להכתיר את השם למלך על העולם. למעשה, אם נדפדף בעמודי המחזור, נראה שהסוד הזה נמצא בגלוי בתפילות ראש השנה, בהן אנו מבקשים שוב ושוב: "מְלֹךְ עַל הָעוֹלָם כְּלֹו בְּכָבוֹדֶךָ!"

אין זו רק בקשה שבה מסתיים תפקידנו. ההמלכה וההכתרה של הקדוש ברוך הוא למלך על כל הארץ והעולם תלויות בנו, בעבודה הרוחנית שלנו בראש השנה במיוחד. לכן חסידים הקפידו מאד לא לדבר בכלל בימי ראש השנה, ואפילו למעט בדברי תורה, באמירת "לחיים" ובניגונים חסידיים בשולחן החג, להקדיש כל רגע פנוי לאמירת תהלים ולהתכונן בהכנה פנימית ונפשית לתקיעות השופר. כך נראה מי שמקבל על עצמו את מלכותו של הקדוש ברוך הוא, ובכך למעשה 'מכתיר' אותו כריבון ואדון העולם כולו.

מבקשים מהקדוש ברוך הוא שהשנה תהיה שנת רווחה, שנת בריאות, שנת הצלחה ושגשוג. אבל אנחנו מבקשים גם שתהא זו שנה שנחווה בה הרבה רגעי התעלות וקדושה.

אלא שכל זה נובע מתפיסה 'חיצונית' משהו של ראש השנה ומהותו של יום. תורת הסוד והחסידות מלמדת אותנו משהו עמוק הרבה יותר על מה שמתחולל באמת בראש השנה, וכשמבינים את זה - מסתכלים אחרת גם על כל המבוקש בתפילות ראש השנה, כפי שמיד נראה.

ראש השנה חסידי

מהו אותו 'ראש השנה חסידי'? - נקרא את הדברים תחילה בלשונו של הרבי:

מצד שני, נקודת העבודה של ראש השנה - שעיקרה בתפילה - היא הכתרת הקדוש ברוך הוא למלך. ובלשון חז"ל: "שתמליכוני עליכם". וכן אנו אומרים בתפילת ראש השנה: "מלך על העולם כולו בכבודך", "מלך על כל הארץ", ועוד. והרי הכתרת המלך וקבלת מלכותו נעשות דווקא על ידי תנועה של ביטול בתכלית, כשהאדם משעבד עצמו לגמרי למלך, עד שאינו חש כלל ברצונותיו הפרטיים.

כאשר עומד האדם בביטול בתכלית למלך, הרי הוא משולל לגמרי מכל מחשבה ובקשה על צרכיו האישיים. הדברים אמורים אפילו בנוגע לצרכים רוחניים, ועל אחת כמה וכמה בנוגע לבקשות גשמיות.

בזוהר הקדוש⁵ מופיע משפט נוקב וחריף במיוחד, שאי אפשר שלא לתהות על משמעותו. כך אומר הזוהר, בתרגום לעברית: "אותם שצווחים בתפילות הימים הנוראים ככלבים: תן לנו פרנסה! סלח לנו! תן לנו חיים! - הינם חצופים ככלבים, והם אומות העולם שצווחים לקדוש

5. תקוני זוהר תקון ו'. וראה דיון ומקורות לכך בהערה 24 בשיחה במקורה.

ד. ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1145 ואילך. 1354 ואילך. ח"ט ע' 434 ואילך. 450 ואילך. 489 ואילך. וש"נ.
ה. ר"ה טז, א. לד, ב.
ו. ראה ד"ה תקעו תש"א פ"ב. ד"ה י"ט של ר"ה תש"ג פ"ב.

לחנה:

עלי לא חִשְׁבָה לשיכורה במובן הפשוט,
אלא ל"שיכורה" בעניין התפילה.

פירוש: כיוון שתפילת חנה הייתה באופן
ש"הרבתה להתפלל", הרי זו תפילה
יתרה מן המידה, שאינה דבר רצוי^ז בשעה
שעומד האדם לפני השם בבית השם.

טענת עלי הייתה, שבעת עמידת האדם
לפני השם, אין צריך שיהיה נוגע לו
מאומה מלבד הימצאו "לפני השם". אין
מקום כלל שיהיה האדם שקוע באותה
שעה בבקשות לעניינים גשמיים, ואפילו
לא בבקשה כמו "ונתתה לאמתך זרע
אנשים"^י, ועל אחת כמה וכמה שלא
באופן של "הרבתה להתפלל"^{יב}.

הנהגה זו היא מצב של "שכרות" של
רצונותיה, שטובים הם, אבל הם לשם
עצמה^{יג}. היינו, שרצונה חזק כל כך, עד
שאין היא שמה לב למקום הימצאה, לכך
שהיא עומדת "לפני השם".

עלי לא חשב שחנה שתתה יותר מדי אלוהול.
הוא הבין היטב שהיא באה לכאן לשאת תפילה
כנה. אך הוא בכל זאת קרה לה "שיכורה", כדימוי,
כדי להמחיש לחנה מה לא טוב במה שהיא עושה.
אם אדם היה מתפרץ בעיצומו של טקס
ההשבעה של נשיא ארצות הברית, ניגש אל
הנשיא הנבחר הטרי ומבקש ממנו חנינה או
הקלה במיסים, היינו בטוחים שהוא שיכור או
מבולבל תודעה בדרך כזו או אחרת.

ז. להעיר מסידור (קטז, א), דמ"ש עלי עד מתי תשתכרין הו"ע "שכרות
ולא מיין".

ח. ש"א, א, יב.

ט. ראה ברכות לב, ב וברש"י ובתורה כל המאריך שם. וי"ל שקס"ד דעלי
ה' דחנה היתה מצפה שתעשה בקשתה (וצע"ק שם לא, ב: א"ל רבש"ע
כו' דמשמע שכן הוא באמת). וצע"ק שלא הובאה מעלת המאריך בתפלתו
בפוסקים שם. ואולי נכלל במש"כ בטושו"ע שם ר"ס קו.

י. להעיר מתורת הבעש"ט (כש"ט סצ"ז) עה"פ (תהלים קב, א) "תפלה לעני
גו' ולפני ה' ישפוך שיחו".

יא. ש"א שם, יא.

יב. להעיר מתפילת כה"ג בהיכל ביהמ"פ (יומא נג, ב) - שהיתה "תפלה
קצרה" (שם נב, ב במשנה).

יג. ומ"ש (שם, יג) "רק שפתי' נעות וקולה לא ישמע" - י"ל שאין זה
ההוכחה שהיא שכורה כ"א: א) זה מורה על גודל השכרות שלה (בהתפלה
על עניני עה"ז), עד שרק שפתי' נעות גו'. ב) כן צ"ל - כדאיאת בברכות
(לא, סע"א).

כשמבינים כך את ראש השנה, חושבים אחרת
גם על הבקשות בתפילות הימים הנוראים.

אין לנו דוגמה מצויה מהעידן שלנו להכתרה
של מלך אמיתי. ראשי הממשלות והנשיאים בני
ימינו הם לא שליטים מוחלטים, ומוחלפים בידי
העם בבחירות. גם באותן מונרכיות אחרונות
בעולם, נאחזים השליטים בקרנות המזבח
ומדכאים את העם בשלטון כוחני, או שלחלופין,
בית המלוכה משמש כסמל היסטורי בלבד וחסר
סמכויות שלטוניות.

אבל אנחנו יכולים להפליג אל העבר הרחוק,
ובתוכו גם לתקופת המלכים של עם ישראל -
ולנסות להבין מה המשמעות של מעמד הכתרת
מלך. זהו טקס שמביע בכל מחווה ובכל גינון את
העברת הריבונות מהנתינים אל המלך.

מובן מאליו שבטקס הכתרה עסוקים אך ורק
בגדולתו ורוממותו של המוכתר. בעת הטקס
אין כל מקום לגשת אל המלך ולבקש ממנו
בקשות אישיות. כמה חוצפה וטיפשות נדרשות
כדי שאזרח ייגש אל המלך בעיצומו של הטקס
וילחש באוזנו על צרכיו האישיים. ואם נציג העם,
המקריא את מגילת ההכתרה, יוסיף ויקרא "דרך
אגב, אשמח אם תוכל בבקשה לאשר לי הרחבה
במרפסת" או "יש מצב שתוותר לי על הקנס" - כל
הקהל יבין שנטרפה עליו דעתו...

הנמשל הוא טקס ההכתרה של אבינו מלכנו,
מלכו של עולם. בראש השנה אנחנו 'משכנעים'
כביכול את הקדוש ברוך הוא בנחיצות של המשך
מלכותו על העולם, מעוררים בו מחדש את הרצון
להמשיך להנהיג את העולם. ומאחר ששני הימים
של ראש השנה הם כמו 'טקס הכתרה' אחד ארוך,
ברור שאין בכלל מקום לבקשות אישיות.

בראש השנה אנחנו צריכים להיות מרוכזים
בו, ולא בנו; במלכותו ובריבונותו של הקדוש
ברוך הוא, לא בעצמנו. לכאורה, זה לא הזמן
לבקש שאזכה להיות תלמיד חכם, שאצליח
בעבודת המידות, שתהיה לי יראת שמיים או
שאהיה 'תמים' שיעשה נחת להורים ורק יצליח
בישיבה. שלא לדבר על כך שזה לא הזמן לבקש
שהפרה תניב חלב בשפע, ושהגינה תצמיח ירקות
טעימים. בשביל זה באים לבית הכנסת? בשביל
זה עומדים שעות על גבי שעות בתפילה ביום
הקדוש?

שיכורה מתפילה

מתברר שבדיוק זה מה שעלי ביקש לומר

המתאים והשייך למצב העמידה "לפני השם"!

עלי חשב שחנה מתמקדת אך ורק בחיים הגשמיים ובסל המשאלות שלה, במנותק מעבודת השם. על כך עונה לו חנה: "ואשפוך את נפשי לפני השם!". במילים אחרות, היא מבקשת לומר: לא באתי לבקש מהשם רק למלא את הצורך האנושי שלי בילדים ולהגשים את הכמיהה שלי לאימהות. זוהי בקשה שכולה השתכחות הנפש, זו הנשמה שלי שמבקשת ילד, כדי למלא את שליחות החיים שהשם הועיד לי כאן בעולם.

זו הנקודה שחשוב להבין, גם בשביל ההמשך, כשנלמד מתפילת חנה לתפילות שלנו בבית הכנסת בימים הנוראים: בתפילתה של חנה היה סנכרון מלא בין הרגש הטבעי והשאיפה האישית שלה הזועקים מתוכה את הבקשה לילדים, לבין הרצון הנשמתי של הנפש האלוקית שלה לזכות לילדים כדי להמשיך את השליחות ואת המשימה מתוך התבטלות מוחלטת לרצון השם.

ובאמת, לא קשה להבין כיצד בקשה "וזכני לגדל", איננה סותרת ואף הולמת ממש את הגישה בקבלת עול להמליך את השם למלך, בלי לשים את עצמנו במרכז ותוך כדי שאנו שוכחים מהמשאלות האישיות שלנו. כי כמיהה לילדים זה לא כמו תאוה לרכב יפה או לבית מרווח. גידול ילדים בדרך התורה והמצוות זו שאיפה ומשאלה שמתאימה לחלוטין עם רצון הנפש האלוקית וחלק בלתי נפרד מהשליחות של כל אחד מאיתנו כאן בעולם, להביא עוד נשמות שילכו בדרך השם ויביאו את אור האלוקות אל העולם.

אך כאן המקום לעצור ולחשוב: מה לומדים אנחנו מתפילתה של חנה? וחופף מגידול ילדים תלמידי חכמים, חסידים ויראי שמיים - גם שאר הבקשות שלנו יכולות להיות חלק ממשמית הכתרת הקדוש ברוך הוא? ובכלל, האם גם אצלנו, רשימת הבקשות וסל הצרכים שלנו מתואמים עם הרצונות והשאיפות של הנפש האלוקית? ועם מה אנחנו באים להתפלל במחזור בראש השנה?

כן לבקש

ובכן, ראשית כל חשוב לדעת שאנחנו בהחלט לא נדרשים לסגור את כל הצרות שלנו בשק, ולזרוק אותו החוצה מבית הכנסת. להפך, מצופה מאתנו לבוא לתפילה עם הבעיות, הבקשות

שיכור הוא אדם המנותק מהסיטואציה סביבו. הוא עסוק ומרוכז אך ורק בעצמו וברגשותיו, בלי לראות אחרים ובלי להתחשב באילוצים חיצוניים. שיכור יכול להטיח בכל אדם את כל האמת בפנים, לטוב ולרע, בלי להיות דיפלומט ומנומס ובלי שום טקט.

וזה מה שעלי הכהן אומר לחנה: "את מתפללת כמו שיכורה!". הוא מבחין בכך שהיא באה לבית השם נסערת, שמשהו מטריד אותה ותופס את כל תשומת ליבה, ולכן הוא רואה לנכון להבהיר לה את האמת: בית השם, ובפרט בראש השנה, לא ראוי להיות מרוכז כל כך בעצמך. לכאן באים כדי להתחבר עם השם, ולהתנהג בהתאם. הבקשה עצמה לגיטימית, גם התפילה היא דבר נפלא - אבל עצם זה שאת שמה את עצמך במרכז, זו הבעיה.

עלי, בשבתו ככהן הגדול האחראי על ההתנהלות בבית המקדש, לא מעלה על דעתו את האפשרות לעמוד ולבקש בתוך בית השם בקשות אישיות. במקום הקדוש, וביום הקדוש, צריך לומר רק דבר אחד: "השם! אני שלך ואעשה מכאן ולהבא רק את רצונך". מי שחושב על עצמו ועל הבעיות שלו, לא מבין את הסיטואציה.

אומנם בית המקדש הוא מקור השפע, מכאן מגיעות כל הברכות וכל הישועות, אבל לכאן באים קודם כל להשתחוות לפני השם - להתחבר ולהתבטל. אדם שמגיע לבית המקדש אמור לחוש התפעמות והשראה לא רק מהיופי המרהיב או מהניסים הגלויים המתרחשים בו, אלא גם מתחושת הנוכחות החזקה של השכינה, מההכרה ש"אין עוד מלבדו". הגילוי האלוקי בבית המקדש צריך לגרום ליהודי לאפס את עצמו ולהתכוונן מחדש לחיים של עבודת השם והתמסרות אליו, ממש לא להיות 'מונח' כל כולו ב'רשימת הצרכים' שלשמה הגיע הנה.

"ואשפוך את נפשי"

אך חנה לא מסכימה עם האבחנה. היה לה הסבר משכנע מאד לתפילה שלה לפני השם:

על זה השיבה חנה "ואשפוך את נפשי לפני השם":

לא זו בלבד שתפילתה ל"זרע אנשים" אינה עניין של "שכרות", חס ושלום, ברצונותיה שלה, כי אם אדרבה - זוהי השתכחות של פנימיות הנפש. זהו דווקא

והצרכים שלנו, ולבקש עליהם מהקדוש ברוך הוא.

נתחיל בקריאת הדברים בלשונו של הרבי:

אילו היה נדרש מהאדם שבתפילה ראש השנה לא יחשוב כלל אודות צרכיו הגשמיים, כי אם שכל עבודתו תהיה אך ורק בעניין "תמליכוני עליכם", לפעול בעצמו קבלת עול מלכותו יתברך - לא היה קושי בדבר.

שכיוון שזהו הזמן של "קירוב המאור אל הניצוץ", מסוגל כל אחד מישראל להתעורר בהזוה עצמית להתקרב אל הקדוש ברוך הוא, וממילא - לשכוח את צרכיו האישיים, ושיהיה רצונו רק להיות ביחד עם המלך.

[אבל] בקשות אלו של צורכי האדם נתקנו בנוסח התפילה על ידי חז"ל, והם ביארו טעם הדבר, שאז הוא עת הרצון למילוי הבקשות.

ומזה מובן, שבקשות אלו צריכות להיות באופן שיהיו לאדם רצון והרגש בצרכים המבוקשים. כלומר, יש לרצות ולהתכוון בחלק זה של התפילה לכך שהקדוש ברוך הוא ימלא משאלותיו!"

אנחנו, ולפחות רובנו, יהודים פשוטים. אנחנו בהחלט טרודים בחיי היומיום, וקשה לנו מאד לשכוח מהדאגות האישיות שלנו. לא מהשאיפות הרוחניות שלנו, ובוודאי שלא מדאגות ומשברים בתחומי הפרנסה, חינוך הילדים, הבריאות והאושר.

אז מה זה אומר? האם בשתי היממות של ראש השנה אנחנו צריכים להיות לפתע אנשים אחרים? לשכוח מעצמנו ולעסוק ב'הכתרה' בלי לחשוב בכלל על הבעיות שמחכות לפתרון?

ובכן, בחסידות מוסבר שלפחות באופן תיאורטי, כל אחד מאיתנו מסוגל להתנתק מעולמו האישי באותן ארבעים ושמונה שעות של הכתרת הקדוש ברוך הוא. ולא כי אנו צדיקים וקדושי עליון, אלא כי זוהי עת מיוחדת שבה

מציאות השם מוחשית ומשפיעה יותר מאשר בכל זמן אחר. בלשון החסידות זה נקרא "קירוב המאור אל הניצוץ", כמו אש גדולה שמתקרבת ללהבה קטנה, וגורמת באופן אוטומטי לשלהבת הקטנה להימשך אל האש הגדולה - כמו תופעה פיזיקלית כזו, הנשמה שלנו נמשכת לקדוש ברוך הוא באותם ימים קדושים ונוראים. ולכן, אין זה מופרך לשכוח מעצמנו ולעסוק רק בקבלת מלכותו של השם.

אלא שזה פשוט לא מה שנדרש מאיתנו. אפשר פשוט לפתוח את המחזור, ולראות את זה באופן בולט. גם בראש השנה, אנחנו מבקשים מהקדוש ברוך הוא, שיכתוב אותנו בספר "חיים, ברכה ושלוש ופרנסה טובה" ומיחלים לשנה טובה ומתוקה. ברור מאלינו שאלו לא רק מילים שעלינו לדקלם מן השפה ולחוץ, אלא שזוהי תפילה שצריכה לבקוע מהלב, מתוך כנות והזדהות.

זאת אומרת, שעבודת התפילה גם בראש השנה כוללת בהחלט את הצרכים האישיים של כל אחד, את הבקשות על הבית, על המשפחה, על הזוגיות ועל עצמנו; להביא אל התפילה גם את המשאלות לשנה טובה, לאושר בחיים, לעתיד טוב, לילדים טובים, לפרנסה טובה ולבריאות טובה. כמו שהרבי מתבטא בשיחה עצמה: "נדרש מכל אחד מישראל שיחשוב אודות צרכיו שלו, וירצה שהקדוש ברוך הוא ימלאם".

איך זה מסתדר עם התביעה להיות מרוכזים ב'הכתרת' הקדוש ברוך הוא? איך קשורות הבעיות שלנו לקבלת עול מלכות שמיים? - זה בדיוק מה שמלמדת אותנו חנה, איך לבוא ולהתפלל על עצמנו, אבל מתוך ביטול להשם ושאיפה לעשות את רצונו.

נפש בתהפוכות

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

קיום "מלוך על העולם כולו בכבודך", שבכל העולם תיראה ותתגלה מלכותו של הקדוש ברוך הוא, הוא על ידי זה שיהודי עוסק בענייני העולם הזה ועושה אותם "מכון לשבתו יתברך"."

ומכיוון שכל אחד ואחד מישראל יש לו ניצוצי קדושה השייכים לנשמתו, אשר

יד. דרך חיים יג, ריש ע"ד. כא, סע"ב. צא, א. קונטרס העבודה ספ"ה.

טו. ואדרבה, זהו עיקר מ"ע דתפלה להתפלל לה' כאשר חסר לו איזה דבר וכיו"ב (ראה סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה בתחלתו, ויש"ג).

טז. לשון התניא פל"ד.

אנו רוצים לשתות יש 'ניצוצות' אלוקיים, והנשמה שלנו רוצה לתקן אותם על ידי אמירת ברכה בכוונה.

האמירה המדהימה הזו, שמתארת איך אפילו בתחושות גופניות ובאינסטינקטים הטבעיים מסתתרים הדחפים של הנשמה האלוקית, מסבירה לנו גם מהו היחס הנכון לצרכים האישיים שלנו, כולל הצרכים החומריים והגשמיים⁸.

אפשר לחיות את החיים הגשמיים במנותק מהשליחות שלנו בעולם, אבל אז זו אכן תהיה בעיה. אך האמת היא שהחיים הגשמיים של יהודי צריכים להיות מחוברים וחלק בלתי נפרד מעבודת השם. הקדוש ברוך הוא, בכוונה תחילה, לקח נשמה אלוקית קדושה והוריד אותה לחיות בתוך גוף שיש לו צרכים גשמיים, כדי שאותו יהודי יעבוד את השם לא רק בנשמתו אלא גם בגופו.

הקדוש ברוך הוא רוצה שיהודי יתעסק בפרנסה גשמית, שיהיה לו כסף שיזיעו בעבורו וממנו ייתן לצדקה, שיהיה לו רכב טוב כדי שיוכל להשתמש בו לעזור לתהלוכת ל"ג בעומר, שיהיה לו בית גדול ויפה כדי שיוכל לארח בו אורחים ושיעורי תורה. השם גם רוצה שהמקרה שלנו יהיה מלא, שהרופא יהיה זמין ושהשפעת תעבור מהר - כי אלה בדיוק הפרטים שמהם מורכבת 'המלכת' הקדוש ברוך הוא למלך על העולם. כאשר אנחנו עובדים עם השאיפות, הרצונות והצרכים שלנו, כולל אפילו הצרכים הגשמיים, ורותמים הכול כדי לעשות להשם "דירה בתחתונים" - כך בדיוק נראה "מלוך על העולם כולו בכבודך"!

הדברים הללו לא נועדו להשקיט את מצפוננו, ולהרגיע אותנו שאפשר לחפש חיים נוחים וטובים בגשמיות, ואין בזה שום בעיה משום שבאמת זהו רצונה של הנשמה. להפך, יש כאן דרישה נוקבת: לא להשאיר את הנשמה ב'עטיפה'!

את דברי הבעל שם טוב אנחנו יכולים לאמץ 'כפשוטם' כאשר אנו מסתכלים על יהודי אחר שעוסק בצרכיו הגשמיים. כשאנו רואים יהודי פשוט שהגיע לבקר בבית הכנסת בראש השנה, עם טלית מגוהצת וכיפה מבריקה, שר בעצימת עיניים "עשה עימנו צדקה וחסד והושיענו" -

דווקא הוא צריך לבררם", והם מלובשים בדברים הגשמיים שקבע הקדוש ברוך הוא לחלקו ולעבודתו -

לפיכך, מבקש אדם מישראל מהקדוש ברוך הוא שישפיע לו את הדברים (הצרכים) הללו, כדי שבאמצעותם ישלים את החלק ב"מלוך על העולם כולו" השייך אליו.

[בקשת אדם מישראל בראש השנה בתחנונים כו' שהקדוש ברוך הוא ייתן לו את צרכיו הגשמיים והרוחניים, אף על פי שבחיזיונות היא מצד זה שנוגעים לו ענייני בני חיי ומוזני וענייני מציאותו, מכל מקום, האמת והפנימיות של שפיכת הנפש הן "רעב" הנשמה למלא את הכוונה העליונה לעשות את הדברים הגשמיים הללו לדירה לו יתברך.]

ונמצא, שגם בבקשת צרכיו של ראש השנה אין מעורב הרגש של מציאות האדם, כיוון שהוא מבקשם אך ורק למען הקדוש ברוך הוא".

כשם שחנה ביקשה לזכות לבן משלה, אך הבקשה הזו הייתה חלק בלתי נפרד מהרצון של הנשמה האלוקית שלה, ולפיכך חלק מעבודת השם וממשימת הכתרת המלך - כך זה גם אצלנו. ישנה אמרה מיוחדת של הבעל שם טוב⁶ על הפסוק בתהלים "יַעֲבִים גַּם צִמְאִים, נִפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטֵּף". הבעל שם טוב קורא את הפסוק הזה כך: "בתוך הרעב והצמא של יהודי, מסתתרת כמו ב'עטיפה' הנפש האלוקית שלו".

כאשר יהודי מרגיש רעב, זה 'הדהוד' של רצון הנשמה שלו לאכול את המאכל שבמקרה כדי להשתמש באנרגיה שבו לעבוד את השם, ללמוד ולהתפלל. כאשר אנו חשים צימאון, זה נובע ממנגנונים פיזיולוגיים שהשם ברא בגופנו, אבל הסיבה הפנימית לכך היא שבכוס המים שאותה

6. כתר שם טוב סימן קצד (כה, ג). וראה מכתבו של הרבי הרי"צ (נעתק תוכנו בלקוטי שיחות ח"א עמוד 177).
7. קז, ה.

יז. ראה כתר שם טוב ס' ריח. תורת הבעש"ט שהובאה לקמן בפנים סעיף ח.
יח. בלשון ה"מ (או"ת שם) "להשפיע בשכינת עוון", "בשביל השכינה".
יט. ש"א שם, יז.

8. הבהרה: בשיחה המקורית, מובאים דברי הבעל שם טוב בעיקר כדי ללמד איך להסתכל על הבקשות הגשמיות של כל יהודי. כאן בביאור הדגשנו את הקריאה היוצאת מכך עבורנו, כיצד לעמוד לפני השם ולבקש על הצרכים האישיים והגשמיים. הביאור מבוסס על החלק האחרון של השיחה.

נזכור שגם אם הוא מתכוון כרגע לחשבון הבנק, לבעיות בבית או למאבק משפטי, האמת היא שזו הנשמה שבתוכו שזועקת את כל זה, כי היא רוצה להשלים את השליחות שלה בעולם.

אך כלפי עצמנו, יש כאן תביעה חד משמעית. כאשר מתבוננים בדברים ומפנימים שמתחת למעטה הגשמיות נמצאים צורכי הנשמה הקדושה, הרוחניים והאלוקיים, זה צריך לעורר בנו רצון לקלף את כל העטיפות ולהגיע לדבר האמיתי בעצמו. להיות רוחניים וזכים יותר, להסיר את המסכות ולתת לנשמה לדבר בלי שהגוף והחומר יסתירו.

לפחות כאשר אנו ניגשים לתפילה, ובוודאי בתפילת ראש השנה - אנחנו צריכים לאמץ את הגישה הזו. זו לא שאלה של 'מה', אלא של 'איך' לבקש. כאשר פונים לקדוש ברוך הוא לבקש דברים גשמיים בראש השנה, צריך לדעת לעשות את זה כמו חסיד. נתפלל לכל הדברים הטובים, אבל נזכור שאנחנו מבקשים אותם כדי למלא את השליחות והיעוד שלנו, כדי להמליך את הקדוש ברוך הוא "על העולם כולו".

יהודי שניגש לתפילה בראש השנה כשכל הצרכים שלו מנותק מהנשמה, הוא עלול להיות אחד מאותם "כלבים חצופים", חלילה. אם יש הפרדה בין הרכב, החצר, חשבון העובר ושב, הבשרים במקרר והבילויים בחיים, לבין עבודת השם - זוהי חוצפה לעמוד במעמד ההכתרה של הקדוש ברוך הוא ולבקש על כל זה.

אבל אפשר וצריך לגשת לתפילה אחרת לגמרי. נבקש הצלחה בעסק, אבל לא בשביל 'לעשות כסף' אלא כדי להיות שליח לתרום לצדקה. לבקש על הזוגיות, על הילדים, על הבריאות ועל כל שאר הצרכים - אבל מתוך מודעות והכרה בכך שכל אלה הם עבורנו כלים שמשרתים את התכלית העיקרית שלשמה נבראנו ומסייעים לנשמה לבצע את תפקידה בעולם הזה. זוהי תפילת חנה, זה נקרא "ואשפוך את נפשי לפני השם", וכך מתחילים ליישם את המלכת הקדוש ברוך הוא בחיים שלנו, ובעולם כולו. כי כל מה שאנו מבקשים הוא לא בשבילנו, אלא בשביל המטרה האלוקית.

מוזיקה של קדושה

חלום ילדות היה לאלי ליפסקר, ללמוד

מוזיקה. כבר מגיל צעיר התגלו אצלו כישרונות מוזיקליים ברוכים, והוא תמיד שאף לנצל אותם, אך לא מצא לכך הזדמנות טובה. בהיותו נער בן שש עשרה, הוריו של אלי שלחו אותו מארץ ישראל ללמוד בישיבה שבחצר הרבי.

אלי הגיע לרבי בחודש אלול, ולאחר שעברו חגי תשרי, התחיל את לימודיו בישיבה. בד בבד הבין שהגיעה העת להגשים את חלומו, ונרשם ללימודי מוזיקה אצל מורה מקצועי.

כשהדבר נודע להנהלת הישיבה, הוחלט לסלקו מן הישיבה. בחור ישיבה צריך להיות שקוע אך ורק בלימוד תורה, ולא בשום דבר חוץ מזה.

חברי הנהלת הישיבה דיווחו לרבי על החלטתם בקשר לאלי ליפסקר, בדיווח הדו-שבועי הקבוע שלהם על הישיבה. תגובתו של הרבי הפתיעה אותם. "לזרוק אותו מהישיבה?", הרבי התפלא, "אולי הוא זקוק לעזרה ותמיכה?".

אלי הצעיר נקרא מיד למשרדי הנהלת הישיבה, שם נשאל אם הוא זקוק לסיוע כספי להמשך לימודי המוזיקה...

לימים הבין אלי כי הרבי לא ראה את משיכתו למוזיקה כ'בריחה' מעבודת השם. להפך, הרבי ראה בזה פוטנציאל לעבוד את השם דרך יצירה ופיתוח של המוזיקה החסידית. ר' אלי ליפסקר אכן נודע כמלחין פורה, יוצר ומעבד בתחום המוזיקה החסידית, ורבים מניגוני חב"ד המוכרים הוקלטו לראשונה על ידו.

שני הקולות

כשנאזין להפטרה, ברגעים שלפני התקיעות, נקשיב היטב למסר שהיא מלמדת אותנו, והוא:

כאשר עומד אדם מישראל בראש השנה לבקש על צרכיו הגשמיים, או אפילו הרוחניים - ישנה בחינת "עלי הכהן" שבנפשו, הטוענת אליו: "עד מתי תשתכרין!" מה לך להרהר בענייני העולם הזה ובצרכיך שלך עתה, בזמן זה של הכתרת המלך!

הצעקה // מאמר "והיה ביום ההוא" – דרושים לראש השנה, לקוטי תורה

מדוע ראש השנה מדי שנה הוא "תחילת מעשיך"? מדוע הקב"ה צריך "לזכור" אותנו? ומהי ה'צעקה' שמסתתרת מאחורי קול השופר? – ביאור עניינם של 'מלכויות', 'זכרונות' ו'שופרות' בראש השנה

לא כמו בפעם הראשונה

ואף על פי כן, הוא גם רק "זכרון" בלבד "ליום ראשון":

כי בראש השנה הראשון היה כל זה מצד עצמו, "כי חפץ חסד הוא", אבל עכשו באתערותא דלתתא תליא מילתא [= הדבר תלוי בהתעוררות מלמטה] משנה שעברה,

וכמו שאנו רואים שלא כל השנים שנים, יש שנה טובה ומתוקה ויש כזו – והינו מחמת שנוי אפן האתערותא דלתתא שמשנה שעברה איך ומה שהיא. ואם כן, הרי בחינת ראש השנה דעתה הוא בחינת דין ומשפט.

וכנגד בחינה זו נאמר "זכרון ליום ראשון", זכר בלבד "ליום ראשון", במה שאף על פי כן הגבורות נמתקים, אבל לא כשל יום ראשון ממש.

וזהו שאמרנו רבותינו וזכרונם לברכה "אמרנו לפני מלכות בראש השנה כדי שתמליכנו עליכם", אמרו דוקא, שאתם צריכים לעורר זה באתערותא דלתתא עד "שתמליכנו עליכם", להיות נמשך גלוי החיות מדת מלכותו יתברך.

— ב —

להמשיך רצון למלוכה

והנה פרוש "שתמליכנו" הוא, כי נודע שיש ב' בחינות: **ממלא כל עלמין** ו**סובב כל עלמין**.

פרוש **ממלא כל עלמין** הוא החיות שמתלבש בעולמות לפי מדרגתם לכל אחד ואחד כפום שיעורא דיליה [= לפי המידה שלו]: נשמות כה, ומלאכים כה.

והוא בחינת כח הפועל שמלבש בהנפעל בתוכו ממש, עד שגם בגשמיית "אין לה עשב שאין לו מזל המכה בו ואומר לו גדל", שהוא בחינת המשכות החיות בפרט לעשב זה ביחוד.

— א —

הראש של השנה

הנה בראש השנה אנו אומרים¹ "זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון".

ולכאורה יש כאן סתירה, דלאו רישיה סיפיה [= ההתחלה סותרת את הסוף] – כי "זה היום תחלת מעשיך" משמע **תחלה ממש**, הינו שבו מחדש בכל שנה את העולם. ואחר כך אומר "זכרון ליום ראשון" משמע שאינו אלא **זכרון**, לזכר את יום ראשון שנברא בו העולם בששת ימי בראשית!

אך הנה באמת שניהם אמת – כי הנה ענן ראש השנה שנקרא ראש הוא על דרך משל:

כמו הראש שבאדם הוא מקור החיות לכל האברים, שבו ראשית גלוי כללות החיות וממנו נמשכים לכל האברים חיותם וקיומם בפרטות, שמתחלה היו כלולים בראש ומח בהעלם. כי משכן נפש השכלית היא במח, וממנה מתפשטות כוחות הנפש לכל האברים מהעלם אל הגלוי, לעין לראות ולרגל להלך כו'.

כך ראש השנה, הוא ראשית גלוי כללות החיות של כל השנה. בראש השנה נמשך החיות כללי לכל השנה, והוא המשכת חיות חדש ממש. ולכן נקרא כל ראש השנה "**תחלת מעשיך**", שנמשך אור וחיות מחדש להתהוות העולם, כי בראש השנה דאשתקד לא נמשך החיות רק על שנה אחת, מלמעלה מהזמן בזמן.

וכן גם בתחלת בריאת העולם היה המשכת החיות באותו ראש השנה על שנה אחת מלמעלה מהזמן. ואחר כך בראש השנה שנקרא "חג שהחדש מתפסה בו", הינו שהחיות הראשון עולה ומתפסה ונכלל במקורו. ועל ידי השופר והתפלות נמשך אור וחיות חדש ממש על שנה אחת.

ולכן נקרא "**תחלת מעשיך**", תחלה ממש.

2. מיכה ז, יח.

1. ברכת זכרונות, מוסף דריה.

כי מאחר שבאמת היא כלא ממש חשיבי ואינה ערך אליו - לכן מבקשים "זכרנו", שיזכר על זה ויחזיר להתלבש בבחינת מחשבה הנ"ל.

— ד —

קול שופר מפנימיות הלב

"ובמה? בשופר!"

הנה ענין השופר הוא קול פשוט שנמשך מהכל הלב, ואינו כמו בחינת הדבור שהוא בחינת אותיות שנמשכים מן המוח. כי אותיות הדבור נמשכים מאותיות המחשבה ואותיות המחשבה נמשכים מהשכל כו'. מה שאין פן הקול פשוט הוא נמשך מן הכל הלב והוא למעלה מהשכל.

כי בלב יש חיצוניות ופנימית -

והנה חיצונית הלב הוא למטה מהשכל ומקבל ממנו, כמו שכתוב³ "לפי שכלו יהלל איש", שהתפעלות המדות שבלב הוא לפי השכל, וכן דע.

אך התפעלות זו שבמדות אלו הוא רק בחינת חיצונית הלב, ונקראת רצון התחתון, שהוא בחינת רעוּתא דלבא [= רצון הלב] הנולד ונמשך מבחינת התבוננות השכל. אבל פנימית הלב, שהוא הנקרא רצון העליון, אינו מקבל ונמשך מהשכל כלל, אלא הוא גם למעלה מהשכל.

והנה קול פשוט זה דשופר הוא מבחינת פנימית הלב, דהינו כמו שכתוב⁴ "צעק לבם אל ה'", שצעקת הלב הוא מבחינת פנימית הלב.

ונמשך ונולד מחמת ההסתר וההפך בירידתו למטה, שנתרחק מאד מאור פני מלך חיים אין סוף ברוך הוא, שמחמת זה תגבר מאד בנפשם הצעקה לה' ותתגלה בחינת פנימית הלב שיש בכל אחד ואחד מישראל לה' יתברך למעלה מהשגתו כנ"ל, וזהו ענין התקיעה, קול פשוט מפנימיות הלב, ואחר כך שברים, "גנוחי גנוח"⁵, הינו בחינת לב נשבר, ותרועה, "לולי ליל", הוא בחינת התעוררות רחמים בבכיה כו'.

'תקיעת השופר' מלמעלה

ומזה נולד ונמשך התקיעה השנית, שהוא בחינת התגלות רצון העליון מלמעלה.

אבל בחינת סובב כל עלמין הוא האור והחיות שלמעלה מהשתלשלות והתלבשות בעולמות.

כמשל המלך בשור ודם שהוא מהות בפני עצמו, ומה שנקרא מלך על המדינות, הרי אין בבחינה זו התפשטות עצמותו ממש תוך המדינות, רק ששמו נקרא עליהם.

כי מדת מלכותו יתברך בלבד מחיה אותם, והיא הנקראת ממלא כל עלמין, שהוא בחינת החיות המתלבש בעולמות, כח הפועל בנפעל.

ובכל ראש השנה היא שנמשכת מחדש, כי בכל ראש השנה לא נמשך בחינת מלוכה זו להיות "אנא אמלוך" רק על שנה אחת, ואחר כך חוזר ועולה ונכלל במקורו בבחינת "המלך המרום לבדו מאז" כמו קדם שנברא העולם.

ולכן "אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם", שימשיכו הרצון למדת מלוכה להיות "אנא אמלוך", והינו המשכת אור חדש מבחינת סובב כל עלמין בממלא כל עלמין.

— ג —

'זיכרון' על דבר רחוק

ואחר כך "אמרו לפני זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לטובה לפני".

פרוש, על דרך משל, כי הזכרון שיצטרך לזכר על הדבר אינו שיש אלא על דבר הרחוק ממנו, במקום או בערך, שאז שיש לומר על זה לשון זכרון, שיזכר עליו ולא ישכח מלבו. מה שאין פן כשהדבר אצלו וסמוך אצלו אין שיש לשון זכרון כלל.

וכך יובן למעלה ענין זכרון שאנו אומרים בו יתברך "יעלה זכרוננו כו'", הוא מפני שבאמת חיות כל העולמות, הן עולמות התחתונים והן עולמות העליונים, הרי באמת קמיה יתברך הם כלא ממש חשיבא [= לפניו יתברך נחשבים הם כאין ואפס ממש], כטפה מאוקינוס

- כי כל עקר חיותם הוא ממחשבה אחת, שעלה במחשבה לפניו להיות התהוות ואצילת העולמות, ונקראת "מחשבה הקדומה". וכמשל בטיל מחשבה אחת לגבי כללות הנפש כו'.

והנה בראש השנה שחוזר הכל לכמו שהיה, לכן מבקשים שיזכר על המחשבה הקדומה ההיא שעלתה אז בתחלת אצילת העולמות כנ"ל,

3. משלי יב, ח.

4. איכה ב, יח.

5. ר"ה לג, ב.

כ"ט אלול

תקמ"ט

יום הולדת כ"ק אדמו"ר הצמח צדק רבי מנחם מענדל, לרבי שלום שכנא אלטשולר והרבנית דבורה לאה, בתו השניה של כ"ק אדמו"ר הזקן, בעיר ליאזנא, בשעה שש בבוקר.

נקרא מנחם מענדל על שמו של הרה"ק רבי מנחם מענדל מהורודוק, מורו וחברו של רבינו הזקן, שהסתלק בא' באייר שנת תקמ"ח (והוא הראשון בבית רבי שנקרא על שמו). במקומות אחרים מובא שהשם מנחם מענדל הוא על שם הצדיק הנסתר רבי מנחם מענדל מהעיר פוזנא. גם מובא, שהשם הוא על של רבי מנחם נחום מטשרנוביל (שביקש מרבינו הזקן שיקרא על שמו), ורבינו הזקן אמר שבשם מנחם יכונו גם לשמו של רבי מנחם נחום מטשרנוביל.

הכינוי "צמח צדק" ניתן לרבינו רק לאחר הסתלקותו, על שם ספריו שנדפסו אז על ידי בניו. הבנים בחרו בשם "צמח צדק", כי הוא בגימטריא של שמו. השם "צמח" (138) הוא בגימטריא "מנחם" (138), והשם "צדק" (194) הוא בגימטריא "מענדל" (194).

הראשון שקבע לעצמו את שם המשפחה "שניאורסאהן" היה כ"ק אדמו"ר הצמח צדק.

תרמ"ב

בעת שנכנס כ"ק אדמו"ר מהר"ש לחדר זוגתו הרבנית רבקה, הבינה מדבריו שבשנה הקרובה (תרמ"ג) יסתלק מן העולם. בתוך הדברים אמר לה אדמו"ר מהר"ש: אני אעלה ל"ב מעלות למעלה, ואת תעלי ל"ב מעלות למטה. ופירש הרבי הרי"צ: ל"ב מעלות למטה, הם שנות חייה של הרבנית מכ"ט אלול תרמ"ב עד יו"ד שבט תרע"ד; ול"ב מעלות למעלה הן ל"ב מאמרים שבספר לקוטי תורה לג' פרשיות, שנדפסו לאחר הסתלקותו.

תשמ"א

כ"ק אדמו"ר הכריז על כתיבת ספרי תורה הכלליים לאחדות ישראל (למבוגרים - לאחר בר ובת מצווה).

תשמ"ה

בשיחה בערב ראש השנה לאחר תפילת מנחה, אמר כ"ק אדמו"ר: מי שעדיין לא קבע קופת צדקה על קיר ביתו, ילך ויקבע לפני כניסת החג, ומיד יתן צדקה בקופה.

תשמ"ט

לקראת כ"ט אלול, ערב ר"ה תש"נ, יום הולדת המאתיים של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, הורה הרבי להדפיס הוצאה חדשה של קובץ "קיצורים והערות לספר לקוטי אמרים" לכ"ק אדמו"ר הצמח צדק, שבעריכת הרבי.

באור לערב ראש השנה חילק כ"ק אדמו"ר לכל אחד ואחת את הקובץ, בצירוף שטר של דולר לצדקה. לפני החלוקה אמר: שהקובץ יהיה "למזכרת נצח" לעורר על לימוד פנימיות התורה.

א תשרי

תק"ז

רבינו ישראל הבעל שם טוב בעת דבקותו בתפלת ראש השנה, עשה 'עליית נשמה' להיכלו של מלך המשיח בעולם העליון, ושאלו: "אימתי קאתי מר?". [=מתי אדוני יבוא?], והשיב לו מלך המשיח: "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה!".

תרנ"ד

כ"ק אדמו"ר הרש"ב קובע את מקום תפילתו במקום שהתפלל אביו כ"ק אדמו"ר מהר"ש. עד אז, במשך אחת-עשרה שנים מאז פטירת כ"ק אדמו"ר מהר"ש, התפלל במקומו המיוחד לו בבית הכנסת עוד בחיי אביו.

הדבר היווה סימן לקבלת נשיאות חב"ד על ידו, גם בגלוי. עד אז נמנע מקבלת הנשיאות בגלוי מפני כבוד אחיו הגדול - הרז"א, שנסע אז מליובאוויטש.

תש"א

בתפילת ליל ראש השנה כ"ק אדמו"ר הרי"צ התפלל בקומה התחתונה של בניין 770 ("הזאל הקטן") והאריך בתפילת ערבית במשך ארבע שעות. בכל משך התפילה בכה הרבי, ורבים

אדמו"ר הריי"צ, נרצחה בידי הנאצים ימ"ש במחנה ההשמדה בטרבלינקה. בת שלושים ושימונה שנים הייתה.

הרבי היה אומר קדיש ביום זה.

תשל"ח

בהתוועדות ראש השנה מעורר כ"ק אדמו"ר לחדש את המנהג לתרום "מעות חייטים" ולחלקם לנזקקים לצורך ראש השנה, ערב ומוצאי יום הכיפורים, חג הסוכות, שמיני עצרת ושמחת תורה. על פי הנאמר (נחמיה ח, י): "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו".

ג תשרי

תקנ"ג

כשהתעורר קטרוג על אדמו"ר הזקן שבעקבותיו נגזר שיסתלק מן העולם, קיבלה על עצמה בתו הרבנית דבורה לאה "להחליף" אותו. ביום השני של ראש השנה חלתה ובג' תשרי נסתלקה מן העולם בהיותה בת עשרים ושש, כשהיא בדעה צלולה עד הרגע האחרון. בנה כ"ק אדמו"ר הצמח צדק היה אז ילד בן שלוש שנים.

בקשתה היחידה מאביה כ"ק אדמו"ר הזקן הייתה, שיחנך וינחיל את בנה יחידי. כ"ק אדמו"ר הזקן הבטיח לה שימלא את בקשתה, ואמר לה: בנך מנחם - נוחם הוא לי, נוחם יהיה לך, ונוחם יהיה לישראל.

בהערכה גדולה ובחרדת קודש, היו החסידים מזכירים את שמה של הרבנית דבורה לאה, כי כולם ידעו היטב שמסירות נפשה ואצילות רוחה הצילו את אילנא דחיי.

במשך ימי השבעה אחרי בתו הרבנית דבורה לאה, התפלל כ"ק אדמו"ר הזקן בעצמו לפני התיבה את כל שלוש התפילות, והיתום הפעוט אמר את הקדישים.

מנוחתה כבוד בבית העלמין העתיק בעיר ליאזנא.

מאלה שנכחו במקום בכו אף הם. הציבור אמר כל העת פרקי תהלים. לאחר התפילה הייתה המפה של "סטענדער" התפילה ספוגה בדמעות!

הייתה זו תפילת ראש השנה הראשון של הרבי בארצות הברית. יצוין כי בניין 770 נקנה ונהיה למשכנו של הרבי רק שבוע וחצי לפני כן, בכ"א אלול ת"ש.

תש"ה

בסיום קריאת התורה במניין כ"ק אדמו"ר הריי"צ, אמר כ"ק אדמו"ר חצי-קדיש (על אביו רבי לוי יצחק נ"ע שנסתלק בכ' אב תש"ד). זו הייתה הפעם הראשונה שכ"ק אדמו"ר הריי"צ שמע את הרבי אומר קדיש אחרי אביו. שניהם פרצו בבכי, והתרגשות אחזה בכולם.

תשי"ז

בראש השנה ירד גשם חזק מאד בניו יורק. כשהלכו לתשליך לגן "פרוספקט פארק", הרבי הלך בראש התהלוכה ואחריו מאות חסידים, בשורה ובסדר מופתי. הגשם התחזק מאד אחרי שיצאו מ-770, אך אף אחד לא עזב; להפך - כולם שרו ביתר שמחה ועוז.

כאשר הגיעו לשער הגן, מצאו אותו נעול. הרבי נתן את הסידור לידי ר' זלמן דוכמן ו...טיפס על השער, ירד מהצד השני והלך לאגם ל"תשליך". כמובן שבעקבות הרבי לא נותר איש מאחור: כל הקהל הגדול, זקנים ונערים עלו מעל השער, וכן בסיום התשליך כשיצאו מהפארק.

חלק מהקהל היה בבגדים קרועים וכולם היו רטובים - אך משהגיעו ל-770 השמחה והריקודים הרקיעו שחקים. הרבי נכנס לחדרו, הוציא בקבוק יין ואמר: כל אלו שישתו ויאמרו "לחיים" יכולים להיות בטוחים ששום דבר לא יארע להם. ואכן איש לא נחלה מההליכה בגשם.

ב תשרי

תש"ג

הרבנית שיינא הי"ד, בתו הצעירה של כ"ק

יום ראשון כח אלול

- במנחה, וכן בקריאת שמע שעל המיטה - אומרים תחנון¹³.

יום שני

כט אלול, ערב ראש השנה

סליחות

- באמירת הסליחות בבוקר, גם אם מדובר לאחר עלות השחר, אומרים וידוי.
- בפיט "מרובים צורכי עמך", נכון לומר: "ותיטיב לנו הכתיבה והחתימה"¹⁴.
- את הקטע "אל תבוא במשפט עימנו" אומרים חזן וקהל פסוק בפסוק. את הפסוקים "אל תבוא", "והוא ישפוט" אומרים ביחד כפסוק אחד.

שחרית והתרת נדרים

- בתפילת שחרית לא אומרים תחנון.
- היום לא תוקעים בשופר¹⁵. מי שלא הספיק להתאמן, יעשה זאת בחדר סגור¹⁶.
- אחרי התפילה¹⁷ וקודם חצות היום¹⁸, אומרים את 'סדר התרת נדרים' בפני מניין עשרה אנשים¹⁹. אם הדבר לא מתאפשר, צריך שיהיו לכל הפחות שלושה²⁰.
- כל אחד מהנוכחים קורא את הנוסח בפני עצמו. בשעת הדחק ניתן להקל שיאמרו כמה מבקשי התרה יחד²¹.
- במשפט "לכן אני שואל ממעלתכם התרה בכולהון אני מתחרט על כל הנזכר" - המילה "בכולהון" שייכת לנאמר לפניו ("שואל ממעלתכם התרה בכולהון")²².

הכנות לראש השנה

- עורכים מגבית ומחלקים את צורכי החג

שבת קודש פרשת נצבים

כז אלול

- גם השבת אומרים את התהלים בציבור בבוקר לפני התפילה¹, כמו בכל שבת מברכים - למרות שבפועל לא אומרים את ברכת החודש².
- נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט³.
- אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. אם נוכח במניין אדם בעל יארכיט או בשנת אבל, רחמנא ליצלן, יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"יהי רצון")⁴.
- אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים⁵.
- אומרים "אב הרחמים" לפני תפילת מוסף⁶.
- אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת, כמו בכל שבת מברכים⁷. את ההתוועדות יש לערוך באופן כזה שאחר כך יאכלו סעודת שבת בבית וימשיכו את ההתוועדות עם בני הבית⁸. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות⁹.
- השבת יש להוסיף בנתינת צדקה¹⁰, כמוכן בצורה המותרת בשבת: אם זה בצדקה גשמית - לקבל החלטה לתרום סכום כסף לצדקה ומיד אחרי שבת לתת את הכסף בפועל לעניים או לגבאי הצדקה¹¹, וכן לכבד באוכל ובשתיה. ואם זה בצדקה רוחנית - בנתינת עצה טובה ובלימוד תורה עם הזולת.
- לאחר תפילת ערבית במוצאי שבת, לא אומרים "ויהי נועם", "ואתה קדוש"¹².

1. ספר-המנהגים עמ' 30.

2. לבוש ר"ס תכא. מטה-אפרים ס' תקפ"א סעיף מז. ספר-המנהגים (מנהגי ר"ה).

3. כך נוהג הרבי וכל הציבור עימו.

4. אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

5. אג"ק ח"ד עמ' תכג. קובץ מכתבים שבסו"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

6. 'התוועדות' תשנ"ז ח"ד עמ' 299.

7. ספר-המנהגים עמ' 30.

8. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י' עמ' ג.

9. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחור, כרך טז, עמ' 523.

10. 'התוועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 376.

11. סה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 222 ובהערות.

12. לוח כולל-חב"ד, משי"ע אדמו"ר הזקן ס' רצה ס"ג.

13. סידור אדמו"ר הזקן לפני 'למנצח... יענך'.

14. כן הוא בסליחות נוסח ליטא, וכך תוקן בכתב-יד באחת מהוצאות קה"ת הראשונות.

15. לוח כולל-חב"ד, מרמ"א תקפ"א ס"ג.

16. השלמה לשו"ע אדה"י סו"ס תקפא (עמ' תסח).

17. לוח כולל-חב"ד.

18. סידור אדה"י.

19. סידור אדה"י.

20. ראה אלף-המגן למטה-אפרים ס' תקפ"א ס"ק קא.

21. מטה-אפרים שם סו"ב.

22. כן אמרו כ"ק אדמו"ר הרשב"י (כפר חב"ד' גיליון 986 עמ' 35) והרבי, וכן הוא בסידור 'בית יעקב'.

לזקוקים לזה, הן עבור ראש השנה והן עבור כל חגי תשרי (בדומה ל"מעוֹת חִיטִים" לפני חג הפסח).²³

• היום כותבים פ"נ, בחגירת אבנט, עבורו ועבור בני-ביתו לבקשת כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה. את הפ"נ מניחים בין דפי מאמר, קונטרס וכדומה של הרבי, ושולחים על מנת שיקראוהו על הציון הקדוש²⁴. ניתן לשלוח ב: פקס - 718-723-4444, ווטסאפ - 718-723-4545, מייל - ohel@ohelchabad.org.

• נוהגים להשתטח היום על קברי צדיקים²⁵, והנמצאים בקירוב מקום משתטחים על ציון כ"ק אדמו"ר הרי"צ ו"ק אדמו"ר²⁶.

• מסתפרים, וכן טובלים לאחר חצות היום²⁷ במקווה טהרה, לכבוד החג²⁸.

• הנוהגים לתת צדקה בכל יום, יתנו היום גם עבור שני ימי ראש השנה²⁹.

• לפנות ערב לובשים בגדים נאים וחשובים, ויודעים שהקב"ה עושה לנו נס לשפטנו במידת הרחמים³⁰.

• לקראת ראש השנה צריך כל אחד לקבל על עצמו הידור במצוות עשה, זהירות בסייג של לא תעשה, והוספה בהנהגה טובה³¹.

הדלקת נרות

• מלכתחילה מדליקים את הנרות קודם כניסת החג, כמו בערב שבת קודש³².

• מברכים: "להדליק נר של יום הזיכרון"³³, ו"שהחינו".

• איש המדליק נרות לא יברך "שהחינו"³⁴. במידה

ובירך "שהחינו", לא יברך שוב בקידוש³⁵.
• יש להכין נר הדולק 24 שעות, כדי שיהיה אפשר להדליק ממנו את נרות ליל ב' של ראש השנה.

תפילת מנחה

• החל משעה אחת לפני תפילת מנחה, עד תפילת ערבית של מוצאי ראש השנה, ישקוד כל אחד ואחד באמירת תהלים לילה ויום³⁶.

• לפני תפילת מנחה, התפילה האחרונה של השנה, זהו זמן לחשבון צדק על קיום המצוות וכללות עבודת ה' בשנה החולפת, "ובתפילת המנחה... הרי הוא מתעורר בהתעוררות גדולה, בחרטה מעומקא דליבא על כל העבר, והוא שב לה' לקבל עול מלכותו יתברך"³⁷.

ליל ראש השנה

• בראש השנה לא לובשים 'קיטל', גם לא החזן והתוקע³⁸.

• ראוי להיזהר לא לעשן בראש השנה, גם לא בצנעה³⁹.

• עיקר עבודת ראש השנה היא בקבלת עול מלכות שמיים, בעבודה הנראית 'פשוטה' - באמירת תהלים כל הזמן, למעט בשינה בשני לילות החג ככל האפשר, ולהיזהר מאד מדיבור דברים בטלים⁴⁰.

תפילת ערבית

• חזן קבוע ימשיך בתפקידו גם אם הוא בשנת האבלות, רחמנא ליצילן⁴¹.

• בתפילת ערבית של לילה זה הייתה עבודת התפילה אצל רבותינו נשיאנו באופן מופלא. ומובן שמעין זה ("שמץ מנהו") צריך להיות גם אצל כל אחד מהחסידים⁴².

• לפני תפילת ערבית אומרים תהלים⁴³.

• בשנים מסוימות, לפני תפילת ערבית, החל הרבי לנגן "אבינו מלכנו"⁴⁴.

23. לקוטי-שיחות ח"ד עמ' 369.

24. ראה ספר-המנהגים ס"ע 95.

25. רמ"א סי' תקפ"א ס"ד, וראה מטה-אפרים שם ס"נ.

26. ספר-המנהגים עמ' 55.

27. לקוטי-דיבורים ח"ג עמ' 865. ועיין אלף-המגן למטה-אפרים סי' תקפ"א ס"ק קכא. ליקוטי מהרי"ח ח"ב דף ז, ב.

28. לוח כולל-חב"ד.

29. הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, שערי צדקה עמ' קמב.

30. לוח כולל-חב"ד.

31. ספר-המנהגים עמ' 56. ספר המאמרים - קונטרסים לכ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע, ח"א עמ' קלב. תורת-מנחם ח"ד עמ' 32. לקוטי שיחות

חלק ב עמ' 348.

32. הקדמת (בן בעהמ"ח) הדרישה לטור יו"ד ח"א, מט"א תרכ"ה, לג וע"ש באלף למטה ס"ק נא, ושם סי' תקצ"ט ס"י. וכ"פ הגאון בעל התורת-חסד מלובלין, וכן הורה הגר"ש דווארקיין ז"ל, וכן מוכח בלקוטי-שיחות כרך כד עמ' 297 הע' 69 - קיצור דיני נש"ק עמ' לו.

33. ספר המנהגים. אג"ק ח"ו עמ' קכה.

34. לוח כולל-חב"ד.

35. ספר-המנהגים עמ' 60.

36. 'ספר המנהגים - מנהגי חב"ד', מנהגי ר"ה.

37. ספר המאמרים תש"ג סוף עמ' 41, עיין שם באורך.

38. המלך במסביב ח"א עמ' קטו.

39. מטה אפרים סי' תקצ"ז ס"א. וראה שערי תשובה סי' תקי"א ס"ק ד. מכתב הרבי הרי"צ.

40. אגרות קודש אדמו"ר מהור"צ ח"י עמ' תכה.

41. אג"ק ח"ו עמ' שסג. וראה אוצר מנהגי חב"ד עמ' סא. קי.

42. התוועדות תנשי"א ח"ד עמ' 335 הערה 19.

43. ספר המנהגים.

44. ראה אוצר מנהגי חב"ד עמ' נח.

- לא כופלים את המילה "לעילא" באמירת הקדיש בעשרת ימי תשובה, מלבד בתפילת נעילה.⁴⁵
 - בראש השנה ויום הכיפורים נהגו להשמיע קצת קול גם בתפילת הלחש, כדי לעורר הכוונה ביותר.⁴⁶
 - מי ששכח לומר בתפילת שמונה עשרה את ההוספות לעשרת ימי תשובה ("זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב" ו"ובספר") ונזכר לפני אמירת השם שבחתימת הברכה - אומרם במקום שנזכר.⁴⁷
 - בסיום תפילת שמונה עשרה אומרים "עושה השלום", וכך גם בסיום הקדיש.⁴⁸
 - לאחר שמונה עשרה אומרים "לדוד מזמור". אין אומרים אותו פסוק בפסוק חזן וקהל.⁴⁹
 - הרבי הרש"ב אמר, שהכוונה באמירת "לדוד מזמור" היא כלי להשפעות גשמיות על כל השנה.⁵⁰
 - אחר סיום התפילה אומר כל אחד לחברו: "לשנה טובה תכתב ותחתם". האמירה היא בלשון יחיד דווקא⁵¹, גם לאנשים נכבדים שמקובל לפנות אליהם בדרך כלל בלשון רבים.⁵²
- סעודת החג**
- בכל סעודות ראש השנה טובלים את פרוסת 'המוציא' בדבש, אך מניחים במקביל גם מלח על השולחן.⁵³
 - טבילת פרוסת 'המוציא' בדבש, וכן טבילת התפוח בדבש - שלוש פעמים.⁵⁴
 - הרבי נהג לטבול חתיכה אחת של החלה בדבש, ואת החתיכה שלאחריה במלח.⁵⁵
 - בתחילת סעודה זו, לאחר הטעימה⁵⁶ מפרוסת 'המוציא', אוכלים תפוח מתוק בדבש. מברכים

57. מנהג והוראה לרבים ד"ק אדמו"ר מהור"צ, דלא כנפסק בש"ע אדה"ז סי' תקפ"ג ס"ג. וראה במל' שבסו"ס המנהגים.
58. ספר המנהגים.
59. המלך במסביב ח"ב עמ' יג. כנראה - כדי להוציא גם אותם בברכת העץ, ראה סדר ברה"פ ט"ז.
60. לוח כולל-חב"ד, ע"פ הוראת הרבי במכתבו, וכן 'מעשה רב', המלך במסביב ח"ב עמ' יג, 'אוצר' עמ' עט.
61. אוצר מנהגי חב"ד עמ' עט-פ.
62. שו"ע אדה"ז שם ס"ה, 'מהמג'א.
63. ספר המנהגים.
64. הנזכרים בגמ' ובשו"ע סי' תקפ"ג.
65. ונקט רק המאחרים שבהם, רימון (שמקורו באבודרהם) וראש איל (שמקורו במרדכי בשם הגאונים). והרי הנזכר במנהגי חב"ד, הוא רק (כלשון הרבי בפתח הרשימה) "מנהגי חודש אלול, ר"ה... שיש בהם חידוש".
66. ספר השיחות תש"ב עמ' 5.
67. המלך במסביב ח"ב עמ' קעט. וראה אוצר מנהגי חב"ד עמ' פט, קמח.
68. סידור אדמו"ר.
69. אוצר מנהגי חב"ד עמ' פו.

45. ספר המנהגים.
46. שו"ע אדה"ז סי' קא ס"ג. קונטרס 'ומעין', מא' יא ספ"א.
47. פסק אדה"ז.
48. מחזור השלם - הוראת כ"ק אדמו"ר מהור"צ נ"ע, הובאה בהתוודעויות תשד"מ ח"א עמ' 28.
49. אוצר מנהגי חב"ד עמ' סח.
50. ספר השיחות תרפ"ז עמ' 112.
51. לקוטי דיבורים מגא.
52. אוצר מנהגי חב"ד עמ' סט.
53. ראה שו"ע אדה"ז סי' קסו ס"ח, וכפ' החיים תקפ"ג סק"ד.
54. אוצר מנהגי חב"ד עמ' עה.
55. כן נהג בהתוודעויות ר"ה.
56. ראה שו"ע אדה"ז סי' רעד ס"ג וסי' קסו ס"ד וסכ"ב.

- בעת שהיה המזמן, נהג הרבי לומר את "הרחמן הוא יחדש עלינו וכו'" בקול רם, וענו אחריו אמנ⁷⁰.
- בסיום ברכת המזון, אומרים "עושה שלום" (ולא "השלום")⁷¹.

יום שלישי

א תשרי, יום ראשון של ראש השנה

תפילת שחרית

- הבריאים אינם טועמים או שותים מאומה עד לאחר התקיעות וסיום התפילה⁷².
- בעל התוקע ילמד בימי ראש השנה בבוקר את המאמר "להבין עניין תקיעת שופר" (נדפס ב'סידור עם דא"ח' רמז, ג), ומובן מעצמו, שזהו בנוסף לחיוב לדעת את הלכות התקיעה בשופר, כמבואר בפוסקים⁷³. הדברים אמורים גם לגבי מי שתוקע ב'מבצע שופר' ומוציא את הרבים ידי חובתם, ובפרט ידיעת ההלכות.
- בימי ראש השנה טובלים במקווה טהרה לפני תפילת שחרית, וכן בכל שבת ויום טוב⁷⁴.
- "מנהג ישראל תורה", לעשות מאמצים גדולים ביותר, שכל ילד יהיה בימי ראש השנה משך זמן מסוים בבית הכנסת, וישתתף - בהתאם לגילו - בתפילות ובברכות, ישמע תקיעת שופר, ויענה "אמן" ו"אמן, יהא שמיה רבא"⁷⁵.
- לאמירת "המלך" נגיש חזן אחר, והוא ה'בעל שחרית'. הקהל כולו אומר כמובן את כל הנוסח, אך הכרזת "המלך" בקול, זה שייך לחזן לבדו⁷⁶.
- לא פותחים את ארון הקודש לאמירת "שיר המעלות ממעמקים" בראש השנה ובעשרת ימי תשובה, ולא אומרים אותו פסוק בפסוק חזן וקהל⁷⁷.
- בחזרת הש"ץ, כשמגיע החזן ל"וכתוב" ול"ובספר", הציבור אומרם בקול רם ולאחר מכן אומרם החזן, אבל לא ב"זכרנו" ו"מי כמוך"⁷⁸.

- במקומות בהם מופיע במחזור בסוגריים 'נוסח אחר' (כקדושתך / כערכך, איום / היום, ועוד) נוהגים בבית-המדרש של הרבי לומר את שני הנוסחאות⁷⁹.
- היו שנים בהן היה הרבי מתרומם משיבתו בסיומי הברכות בחזרת הש"ץ, ומתרומם מסמיכתו על ה'עמוד' באמירת "וכתוב", ו"ובספר"⁸⁰.
- עד כמה שזוכרים, הרבי נהג תמיד לעמוד בפיוט "לא-ל עורך דין".
- באמירת הפיוטים, מורגל בקהילות האשכנזיות וגם בין אנ"ש לקשר את חציו השני של כל חרוז עם חציו הראשון של החרוז הבא, אך זוהי טעות, ובניגוד למשמעות הפיוטים⁸¹.
- אומרים "אבינו מלכנו" החזן והקהל כולם כאחד, מתחילה ועד סוף⁸².
- מנגנים ב"אבינו מלכנו, אין לנו מלך אלא אתה"⁸³.
- ב"אבינו מלכנו, כתבנו... צריך לומר "זכויות" (ז' בשבא, כ' בשורוק)⁸⁴.

קריאת התורה

- בבית-המדרש של הרבי לא נהגו לעשות הפסקה לפני קריאת התורה או לפני התקיעות⁸⁵.
- בתפילת שחרית של ימי ראש השנה קוראים בתורה בניגון המיוחד לימים הנוראים. מלבד קריאת ה'מפטיר', אותה קוראים בטעמים רגילים⁸⁶. גם אמירת 'זיעזור', קריאת העולים לתורה, ברכות התורה, ו'מי שבירך', היא בנעימה המיוחדת לימים הנוראים.
- מעלים לתורה את הבעל תוקע, ויש מקומות שמעלים גם את החזן של מוסף⁸⁷. אולם אם הוא מתפלל ותוקע תמורת שכר, אין חיוב בדבר⁸⁸, אלא רק העדפה, באם אפשר⁸⁹.
- בנוסח 'מי שבירך' צריך לומר: "בעבור שעלה

79. אוצר מנהגי חב"ד עמ' צט.

80. שם עמ' צו.

81. ע' בזה בקובץ 'בית אהרן וישראל' גיליון קט, עמ' קלג.

82. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קב.

83. ספר הניגונים ח"א ניגון ו.

84. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קא.

85. ראה שם עמ' קו.

86. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קד.

87. שו"ע אדה"ז סי' תקפ"ד ס"ח.

88. שערי אפרים סי' ב סט"ו, ומטה אפרים סי' תקפ"ד סכ"ב.

89. אלף המגן למט"א שם ס"ק כז, ע"פ הלבוש.

70. אוצר מנהגי חב"ד עמ' פה, עיי"ש.

71. מחזור השלם. הוראת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - התועודיות תשד"מ ח"א עמ' 28.

72. אוצר מנהגי חב"ד עמ' צ. שדי חמד.

73. ספר המנהגים.

74. מטה אפרים סי' תקפ"ד ס"ב. וראה אוצר מנהגי חב"ד עמ' צ.

75. לקוטי שיחות כט, עמ' 536.

76. אוצר מנהגי חב"ד עמ' צב.

77. אוצר מנהגי חב"ד עמ' צג.

78. אג"ק ח"ג עמ' ה.

לתורה... בזה יום הדין⁹⁰.

תקיעות

- אם יש ברית מילה בבית הכנסת, מלים לפני התקיעות⁹¹.
- לא נוהגים שגדול העדה אומר "דברי כיבושין" לפני תקיעת שופר⁹².
- בעל תוקע קבוע ימשיך בתפקידו גם אם הוא בשנת האבלות, רחמנא ליצלן⁹³.
- לפני התקיעות צריך להתכונן ולהתעורר, כל אחד לפי יכולתו, "שהיא הכנה רבה לעבודת ה' במשך כל השנה"⁹⁴.
- את ה"יהי רצון" שלפני התקיעות, אומרים כל הקהל בלחש, וכן בעל התוקע⁹⁵.
- בשעת אמירת הברכות השופר מונח על הבימה⁹⁶, ומכוסה (ורק פיו גלוי)⁹⁷.
- המברך יכוון להוציא את השומעים ידי חובתם בברכות ובתקיעות, וגם השומעים יכוונו לצאת ידי חובתם⁹⁸, ולא יענו "ברוך הוא וברוך שמו"⁹⁹.
- אסור להפסיק בדיבור בין הברכות לתקיעות, בין התוקע ובין השומעים. ואם הפסיק בדיבור שלא מעניין התקיעות חוזר ומברך¹⁰⁰.
- גם לאחר התקיעות, עד גמר התקיעות שבתפילת מוסף, אסור להפסיק בדיבור שאינו מענייני התקיעות והתפילות. אך אם קרה והפסיק, אינו צריך לחזור ולברך¹⁰¹.
- ה'מקריא' - מורה באצבעו בתוך הסידור, אבל אינו מקריא בדיבור¹⁰². התוקע מאריך בתקיעתו עד שהמקריא מסיר את אצבעו¹⁰³.
- ב'שברים' - תוקעים שלושה קולות ומחצה¹⁰⁴ (יש אומרים שהרבי תקע כך: "טו-או-טו, או-

- טו, או-טו, טו". ויש מי שאומר¹⁰⁵ שבכל נגיעה של הלשון בשופר נעשה סיום השבר, ולפי זה התקיעה היא: טואוט-טואוט-טואוט או-טו). כל שבר - נמשך שלושה 'כוחות' דווקא¹⁰⁶.
- ב'תרועה' - מרבים בטרומיטין¹⁰⁷.
- בתקיעות 'מיושב' - תוקעים 'שברים' ו'תרועה' בנשימה אחת, בהפסק משהו ביניהם. ואילו בתקיעות 'מעומד' (גם בתפילת לחש) תוקעים אותן בשתי נשימות - בהפסק נשימה ביניהם¹⁰⁸.
- אם תקע קול כלשהו בשתי נשימות, לא יצא¹⁰⁹.
- בין תשר"ת לתש"ת ובין תש"ת לתר"ת התוקע מתוודה בלחש¹¹⁰. הכוונה בזה היא לוודאי במחשבה, ועניינו - לא וידוי על חטא ועוון, אלא געגועים פנימיים. ויש אומרים שזהו 'ציור פני הרב'¹¹¹.
- אחרי התקיעות אומרים - גם הקהל¹¹² - "ובכן, יהי רצון מלפניך"¹¹³. את הראשי תיבות קשר"ק וכו', יש לבטא כצורתם (קשר"ק וכיוצא בזה) ולא במילואם¹¹⁴.
- האומר את הפסוקים קודם התקיעות מנגן גם כן את שלושת הפסוקים שלאחר התקיעות: "אשרי העם", "בשמך יגילון", "כי תפארת", והקהל עונים אחריו פסוק בפסוק¹¹⁵.
- על פי הנהגות הקבלה, כאשר בעל התוקע חוזר למקומו אחר התקיעות, צריך להסתכל בפניו¹¹⁶. אך אף שרבותינו נשיאינו נהגו כך, אין זה ממנהגי חב"ד דווקא¹¹⁷.

תפילת מוסף

- בבתי הכנסת המרוצפים באבנים, שיש וכדומה - יש להכין מגבות וכדומה להפסיק בין פני המשתחוים ב"עלינו" לבין הקרקע¹¹⁸. לא נוהגים לפרוש מטפחת על רצפת קרשים, או

90. שער הכולל כו, ה. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קד ורכ. וראה בס' נתיבים בשדה השליחות ח"א עמ' שיב.
91. שו"ע אדה"ז סי' תקפ"ד ס"ט.
92. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קו.
93. ספר המנהגים.
94. לקוטי-שיחות חל"ט עמ' 43 ואילך (שערי הל' ומנהג או"ח ח"ב סי' רמב).
95. אוצר-מנהגי-חב"ד עמ' קיח.
96. כן נוהג הרבי, כמשמעות המטה-אפרים סי' תקפ"ה ס"ג, ולא כמובא בנו"כ שלו ובפסקי תשובות שם אות ד.
97. אוצר-מנהגי-חב"ד עמ' קיג, קיט, וש"נ.
98. לוח כולל חב"ד.
99. שו"ע אדה"ז קכד, ב.
100. לוח כולל חב"ד.
101. לוח כולל חב"ד.
102. ספר המנהגים.
103. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קיט.
104. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קכא, וש"נ.

105. כך עולה משיחה עם הרה"ג ר' אלי' שיחי' לנדא.

106. שו"ע אדה"ז סי' תק"צ ס"ו.

107. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קכב, וש"נ.

108. שו"ע אדה"ז סי' תק"צ ס"ט (כנראה מנהגו גם בלחש בב' נשימות).

109. שו"ע אדה"ז שם ס"ח.

110. סידור אדה"ז.

111. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קכד, עיי"ש, וש"נ.

112. מובא באוצר מנהגי חב"ד עמ' קכו.

113. וראה שם עמ' קכז.

114. 'לוח השמטות ותיקונים' לסידור אדמו"ר הזקן עם ציונים והערות' (לונדון תשס"ה, עמ' עב).

115. מובא ב'אוצר' עמ' קכו.

116. קונטרס 'לימוד החסידות' עמ' 11.

117. מענה כ"ק אדמו"ר להרה"ח ר' דוד קרץ, ועד"ז בהמלך במסיבו' ח"א

עמ' קיג, 'אוצר' עמ' קכז.

118. כסף-משנה הל' ע"ז פ"ו ה"ג.

- נשיאת כפיים בראש השנה - כמו בכל יום-טוב. לא אומרים "ותערב".
- גם מי שמתפלל במניין שלא מנגנים בו בעת נשיאת כפיים, אומר "רבונו של עולם"¹³⁰.
- אחרי התפילה ואמירת תהלים תוקעים שלושים קולות כדי לערבב את השטן. ותקיעות אלה אינן לעיכובא, שהרי כבר יצאו ידי חובתם.
- את ה'שברים-תרועה' בתקיעות אלו, תוקעים בנשימה אחת, כמו בתקיעות דמיושב¹³¹.

מבצע שופר

- הוראת כ"ק אדמו"ר: במשך ימי ראש השנה, יש לעשות כל השתדלות לזכות רבים מאחינו בני ישראל בשמיעת קול שופר. באופן מיוחד יש לזכות במצווה את החיילים והשוטרים, וכן את אלו הנמצאים במושבי זקנים, בתי רפואה ובתי הסוהר.
- מברכים את הברכות, ותוקעים את סדר התקיעות 'מיושב' (30 קולות) כהלכתן.
- התוקע עבור נשים לא יברך להן, אלא יברכו הן לעצמן¹³².
- מותר לומר לקטן שיתקע בשופר כדי שיתלמד, בין שהגיע לחינוך בין שלא הגיע לחינוך, ומותר לו לתקוע כל היום¹³³.

סדר היום

- הרבי הרש"ב היה לומד את כל שיעוריו הקבועים (גם בנגלה), גם בראש השנה ויום-הכיפורים וכו'¹³⁴.
- יש ללמוד היום גם חלק מהפסוקים בפרק התהלים של כל אחד ואחת עם פירוש רש"י, כמנהגנו בכל ראש חודש¹³⁵.
- השוכח "יעלה ויבוא" בברכת המזון בראש-השנה ביום, אם נזכר קודם שהתחיל תיבת "ברוך" של 'הטוב והמטיב', יאמר את הברכה המיוחדת כנוסח שבסידור. ואם נזכר אחר שאמר תיבה זו, אינו חוזר¹³⁶.
- נוהגים שלא לישון בראש השנה ביום, והיושב

- רצפה המצופה כל חומר אחר מלבד אבנים¹¹⁹.
- באמירת "עלינו" בתפילת מוסף, לא רוקקים אחרי אמירת המילים "להבל ולריק"¹²⁰.
- בתפילת לחש, בסיום הברכות ששם יש לתקוע, החזן או התוקע דופק בידו על השולחן כדי לסמן לציבור שעומדים לתקוע ויש להאזין לתקיעות¹²¹.
- למנהגנו, אין ה'מקריא' מסמן לתוקע כלל בתקיעות מעומד, לא בלחש, לא בחזרת הש"ץ, ולא בתקיעות שאחר-כך¹²².
- המתפלל מוסף ביחידות אינו תוקע בברכות מוסף. ואפילו אם יש מי שיתקע לו, אינו מפסיק לשמוע את התקיעות, כי מלכתחילה תיקנו תקיעות אלו רק בציבור¹²³.
- בסוף הפיוט "אופד מאז" צריך לומר להעביר בִּשְׁבֵט (ב' בפתח); בפיוט "נעלה שופר" בסופו, צריך לומר תִּתְחַזַּק מגן (ת"ו בפתח, ח"ת בחטף-פתח)¹²⁴.
- הרבי היה נעמד לאמירת "ונתנה תוקף"¹²⁵.
- החזן והקהל כורעים ב"עלינו"¹²⁶. רגילים שהנשים אינן כורעות ומשתחוות¹²⁷.
- בנפילת "כורעים" לא נופלים על היד, אלא נוגעים עם הראש בקרקע, אצבעות הידיים קפוצות והבוהן אינה כפופה לתוכן¹²⁸.
- אסור לחזן לעקור ממקומו בעת התפילה, ולכן יעמוד קצת רחוק מן התיבה כדי שיוכל לכרוע ולהשתחוות, והעומדים לידו עוזרים לו לקום¹²⁹.
- לאחר "עלינו" אומר הקהל (בלבד) את פסוקי "אתה הראת". החזן צריך לומר את כל "עלינו" בקול, ולהאריך בזה מעט, כדי שהקהל יספיק לקרוא את כל הפסוקים בשעה שמסיים "הוא אלוקינו אין עוד".

119. ראה שו"ע או"ח ס"ח קלא. ספר המנהגים.
120. כדמוכח מ'דרשימות' חוברת קפג עמ' 10. ע' בשו"ע אדה"ז סי' צז ס"ב.
121. שו"ת מנחת אלעזר ח"ד סי' לו.
122. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קלד.
123. שו"ע אדה"ז סי' תקצ"ב ס"ז.
124. לוח כולל-חב"ד.
125. אוצר מנהגי חב"ד עמ' קלא.
126. כן מנהגנו וכן הוא במנהגי מהר"ל [הוצאת 'מכון ירושלים', תשמ"ט, עמ' רצז].
127. אולי משום צניעות (וראה שו"ת תשובות והנהגות ח"ב ס"ח ער).
128. שם עמ' קלב, וש"נ.
129. מטה אפרים סי' תקצ"ב ס"א.

130. כן מוכח משו"ע אדה"ז סי' קכח סנ"ח, עיי"ש.
131. שבח-המועדים עמ' 30.
132. שו"ע אדה"ז סי' תקפ"ט ס"ב.
133. לשון שו"ע אדה"ז סוף סימן תקצ"ו.
134. 'דרשימות' חוברת יד עמ' 28.
135. ואף שנמנעים להזכיר ר"ח בראש-השנה, הרי אין זה דבר השווה לכל נפש, שהרי כל אחד לומד פסוק אחר מחברו.
136. סידור אדה"ז.

בטל הרי זה כישן¹³⁷.

- אסור להכין מהיום למחר. הנחלב והנולד היום אסור עד מוצאי החג¹³⁸.

תשליך

- אחר תפילת מנחה עורכים "תשליך". מלכתחילה צריך שיהיה זה לפני שקיעת החמה, אך בדיעבד נהוג לעשות את ה"תשליך" גם אם שקעה החמה, עד הלילה¹³⁹.

- "טוב לילך מחוץ לעיר אל באר המים או מעיין"¹⁴⁰. כשאין באר וכדומה, עדיף לדחות אמירת תשליך ל"ג מדות' (כדלהלן), במידה ויודע שיגיע אז לבאר וכדומה. אך באם לא, ניתן לעשות את התשליך בלית ברירה גם על יד ברז מים פתוח¹⁴¹.

- אם אומרים את ה"תשליך" סמוך לנהר שיש בו דגים, מדייקים שיוכלו לראות את הדגים במים¹⁴².

- לאחר אמירת סדר ה"תשליך" מנערים את שולי הטלית קטן¹⁴³.

- מי שלא עשה "תשליך" בראש השנה, יכול לעשות זאת ב"ג מידות"¹⁴⁴ (ח' תשרי¹⁴⁵).

הדלקת נרות

- זמן הדלקת נרות ליום השני של ראש השנה - הוא רק בלילה, לאחר צאת הכוכבים¹⁴⁶. מאש הדלוקה לפני ראש השנה.

- גם היום מדליקים את הנרות לפני הברכה¹⁴⁷, ומברכים: "להדליק נר של יום הזיכרון", ו"שהחינו".

- בעת הדלקת הנרות נוהגים להניח לפני המברכת פרי חדש ובעת ברכת "שהחינו" מסתכלת בו, ותדליק את הנרות סמוך לקידוש ממש¹⁴⁸. אם היא לובשת לראשונה בגד חדש, אינה צריכה פרי חדש ואז יכולה להפסיק בין

הדלקת הנרות לבין הקידוש.

- אם אין לה פרי או בגד חדשים - בכל זאת תברך "שהחינו"¹⁴⁹.

קידוש וסעודת החג

- נוהגים להניח פרי חדש לפני המקדש, ובעת ברכת "שהחינו" מסתכל בפרי חדש, או שלובש בגד חדש, ואם אין לו - מכל מקום יברך "שהחינו"¹⁵¹.

- את הפרי החדש אוכלים לפני נטילת הידיים לסעודה¹⁵⁰. בלויבאוויטש נהגו, וכן הקפידו רבותינו נשיאינו, לאכול כזית ולברך ברכה אחרונה (רק על הפרי ולא על היין)¹⁵¹.

- דברים הנאכלים לסימן טוב, הם רק בלילה הראשון¹⁵².

יום רביעי

ב תשרי, יום שני של ראש השנה

- גם היום אין טועמים בבוקר לפני התקיעות.
- מנהגי התפילות והתקיעות הינם כפי המפורט ביום הראשון.

- רבותינו נשיאינו נהגו להזכיר היום נשמות בלחש, אחר קריאת התורה לפני התקיעות¹⁵³. אך זוהי אינה הוראה לרבים, אלא כל אחד יחליט בעצמו כיצד לנהוג בעניין זה¹⁵⁴.

- טוב שהתוקע ילבש היום בגד חדש ובברכת "שהחינו" יכוון גם עליו, אך גם אם אין לו - בכל זאת יברך "שהחינו"¹⁵⁵.

סיום החג

- לשון כ"ק אדמו"ר: "ואני בהצעת, אשר גם כל אחד ואחד ינהוג כן, לחבר שעות דראש השנה והתחלת מוצאי ראש השנה בלימוד החסידות"¹⁵⁶.

- כ"ק אדמו"ר בעצמו (החל משנת תשי"ב) נטל ידיו לסעודה הוא והקהל בכל ראש השנה לעת ערב. במשך התוועדות זו הורה לנגן ניגונים מכל הנשיאים, ואמר מאמר דא"ח ושיחות, ובו הזכיר מדברי כל הנשיאים (והחל משנת

137. שו"ע אדה"ז סי' תקפ"ג ס"ח. לוח כולל-חב"ד.

138. שו"ע אדה"ז סי' תר ס"ב.

139. מט"א תקצ"ח ס"ר ס"ד.

140. סידור אדמו"ר הזקן.

141. "כפר חב"ד" גיליון 536 עמ' 14, הוראת הרבי להרה"ח ר' יעקב-יהודה הכט ע"ה.

142. שערי הל' ומנהג ח"ה סי' ע.

143. ספר המנהגים.

144. 'המלך במסיבו' ח"ב עמ' כ.

145. 'אוצר' עמ' קמה.

146. משנה ברורה סי' תקל"ד ס"ק לה.

147. משמעות שו"ע אדה"ז סי' רסג ס"ח, דלא כמטה אפרים תרכ"ה

סל"ג, ראה 'קיצור דיני נש'ק' פרק ו' הערה 2.

148. מטה אפרים סי' תקצ"ט ס"ט.

149. לוח כולל חב"ד.

150. ספר המנהגים.

151. ספר השיחות תש"ה עמ' 4, ועוד.

152. אוצר מנהגי חב"ד עמ' פב.

153. שבח המועדים (תשנ"ג) ס"ע 23.

154. התוועדויות תשמ"ג ח"א עמ' 56.

155. לוח כולל חב"ד.

156. אנ"ק כרך ד עמ' תצח.

תשד"מ גם מדברי האריז"ל¹⁵⁷.

מוצאי החג

- מתחילים את ההבדלה בפסוקים "הנה א-ל ישועתי"¹⁵⁸. לא מברכים על הנר והבשמים.
- במוצאי ראש-השנה היו אומרים "אָ גוט יאָהר" [=שנה טובה]¹⁵⁹.
- בקריאת-שמע שעל המיטה צריך לכאורה לומר תחנון, גם לפני חצות¹⁶⁰.

עשרת ימי תשובה

- בעשרת ימי תשובה מותר לומר תהלים גם מצאת הכוכבים עד חצות הלילה¹⁶¹.
- ישנו מאמר של אדמו"ר הזקן: "להבין עניין אכילת הדבש עם המוציא בראש השנה עד אחר הושענא רבה"¹⁶², והעיר על זה כ"ק אדמו"ר: "צריך עיון אם הכוונה רק לסעודות שבת ויום טוב... וסעודות ערב יום הכיפורים ומוצאי יום הכיפורים, או גם בימי השבוע"¹⁶³.

יום המישי

ג תשרי, צום גדליה

הלכות התענית

- תחילת הצום - בזמן עלות השחר¹⁶⁴.
- מותר לאכול ולשתות במהלך הלילה עד עלות השחר, אלא אם כן שוכבים לישון - שאז, גם אם קמים לפני עלות השחר כבר אסור לאכול ולשתות.
- מי שרוצה ללכת לישון ולקום לפני עלות השחר לאכול, צריך להתנות בפירוש שהוא עדיין לא מקבל על עצמו את התענית, ואז יוכל לאכול ולשתות כשקם, עד עלות השחר. ומי שרגיל בדרך כלל לקום באמצע הלילה לשתות, מותר לו לשתות בלי להתנות לפני השינה¹⁶⁵.
- אין לשטוף את הפה¹⁶⁶. ומי שזה מציק לו מאד, יכול להקל ולשטוף את הפה בנוזל שלא ראוי כלל לשתיה.

- על-פי דברי הרבי בצומות אחרים¹⁶⁷, יש מקום לקרוא פרשת היום נביאים: מלכים-ב כה, כה-כו. ירמיה מא, א ואילך.

תפילת שחרית

- לא אומרים סליחות בעשרת ימי תשובה, מלבד בצום גדליה שהוא תענית ציבור¹⁶⁸.
- בחזרת השי"ץ של שחרית, החזן אומר את ברכת "עננו". במידה ונוכחים בבית הכנסת פחות משלושה שמתענים, החזן אומר "עננו" בתוך ברכת שומע תפילה¹⁶⁹.
- אם החזן שכח לומר ברכת "עננו" - תלוי מתי נזכר: אם נזכר לפני שאמר את שם ה' בסיום ברכת "רפאנו", חוזר ואומר את ברכת "עננו" ו"רפאנו". ואם נזכר אחרי שאמר את שם ה', אומר את "עננו" בתוך ברכת "שומע תפילה", וחותר את הברכה: "העונה בעת צרה ושומע תפילה". ואם נזכר אחרי "שומע תפילה", אומר אותה כברכה שלמה בפני עצמה אחרי "המברך את עמו ישראל בשלום"¹⁷⁰.
- מי שאינו מתענה אינו עולה חזן. ואם ניגש לעמוד בכל זאת, אומר "עננו" רק בברכת "שומע תפילה"¹⁷¹.
- לאחר הווידי ונפילת אפיים - אמירת סליחות. מתחילים בסליחות הנאמרות בימי שני וחמישי - "והוא רחום", עד "שומר ישראל" ולא עד בכלל, ואז מתחילים "דרשו ה' בהמצאו". מדלגים "אשמנו" ו"ויאמר דוד אל גד".
- בפיט "הורית" נהג הרבי לחזור את כל הפזמון' בין כל בית ובית, וכמובן - בסיום הפיוט.
- לאחר סיום הסליחות אומרים: "שומר ישראל", "מתרצה ברחמים", "אבינו מלכנו" הארוך (ואומרים בו "חדש עלינו" "כתבנו", כבכל עשרת ימי תשובה), "ואנחנו לא נדע", וחצי קדיש¹⁷².

קריאת התורה

- בהוצאת ספר תורה בעשרת ימי תשובה, אין אומרים שום תוספת על הנאמר בכל השנה,

157. ראה 'אוצר' עמ' קמו-קנג.

158. כדעת הפרמ"ג במשב"ז ר"ס תצ"א ע"פ דיוק לשון הלבוש.

159. 'אוצר' עמ' קנה, מסה"ש תש"ז ס"ע 61.

160. על פי המשתמע מתורת-מנחם תשמ"ג ח"ג עמ' 1414.

161. ספר המנהגים עמ' 20, הוראת הרבי.

162. מאה שערים לגא.

163. לקוטי שיחות ח"ד עמ' 372.

164. סידור אדה"ז לפני ספה"ע.

165. שו"ע סי' תקס"ד ונ"כ.

166. שו"ע סי' תקס"ז ס"ב. ספר-המנהגים עמ' 1.

167. ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 547 הערה 63.

168. ספר המנהגים.

169. משנה-ברורה סי' תקס"ו ס"ק יג. ספר-המנהגים עמ' 45. אג"ק חט"ז עמ' שיג.

170. לוח כולל חב"ד, צום גדליה.

171. לוח כולל חב"ד.

172. ספר-המנהגים עמ' 52.

מיד לאחר סיום ברכות ההפטרה החזן מתחיל לומר חצי קדיש, ותוך כדי כך אומרים "הללו" ומחזירים את ספר התורה לארון הקודש¹⁸⁰, ומתפללים שמונה עשרה.

• בברכת "שומע תפילה" אומרים את תפילת "עננו". מי ששכח ונזכר אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "שומע תפילה", יאמר "עננו" (בלי חתימת הברכה) לפני "יהיו לרצון" האחרון בסיום שמונה עשרה.

• במקומות שנוהגים בהם שהכוהנים עולים לדוכן לברך בכל יום, נוהגים כך גם בתפילה זו [ויש להקפיד שהכוהנים יעלו לברך רק אם זה בתוך חצי שעה שלפני השקיעה]¹⁸¹, ואם הכוהנים אינם מברכים - החזן אומר את ברכת כוהנים.

• הרבי חידש את המנהג העתיק (שמקורו במשנה) לומר "דברי כיבושין" אחרי תפילת מנחה בתענית ציבור, ועורר שיאמרו לפחות כמה מילים או מזמור תהלים שמעוררים לתשובה¹⁸².

• במקומות שהצום קשה ומכביד על הציבור, ניתן להקדים ולהתפלל תפילת ערבית לפני צאת הכוכבים¹⁸³. ובמקרה כזה יש לזכור לומר קריאת שמע לאחר מכן.

דלא כמנהג העולם¹⁷³.

• קוראים את הקריאה לתענית ציבור. זאת במידה ונוכחים בבית הכנסת לפחות שלושה שמתענים¹⁷⁴.

• לא מעלים לתורה מי שלא צם. ואם קראו לו לעלות וצר לו להודיע שאינו צם כדי שלא לגרום חילול השם, יעלה לתורה¹⁷⁵.

• כשהרבי עלה לתורה בתענית, את הפסוקים שהציבור אומר בקול ואחריו הבעל-קורא - הרבי התחיל לומר אותם עם הציבור וסיים אותם עם הבעל-קורא¹⁷⁶.

• בקריאת הפסוק "ויקרא בשם ה'" יש להפסיק מעט בין "בשם ל-"ה", בהתאם לטעמי המקרא של הפסוק.

תפילת מנחה

• לפני תפילת מנחה נותנים לצדקה ("אגרא דתעניתא")¹⁷⁷, ויש נוהגים לתת את סכום הארוחות שהיו אוכלים אילו לא הייתה תענית¹⁷⁸. בכלל, ביום התענית מרבים בנתינת צדקה¹⁷⁹.

• אחרי "אשרי" אומרים חצי קדיש, וקוראים בתורה כמו בשחרית. העולה שלישי הוא המפטיר, ואחרי הקריאה לא אומרים חצי קדיש אלא קוראים את ההפטרה וברכותיה.

173. 'אוצר' עמ' קס.

174. ספר-המנהגים עמ' 45.

175. משנה-ברורה סי' תקס"ו סוף ס"ק כא.

176. 'התקשרות' גיליון מ' ס"ע 18.

177. ברכות ו, ב. מטה משה סי' תשנ"ה.

178. א"ר סי' תקס"ו ס"ק ב. הובא ב'התועדויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 460, ובהערה 35 שם.

179. רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ה ה"ד, טושו"ע י"ד סי' רמט ס"ג.

180. כך נהג הרבי כשהיה ש"ץ.

181. כ"ה-החיים סי' קכט ס"ק ז, ע"פ הב"ח. וראה לוח דבר בעתו - צום גדליה, 'לקוטי-יוסף' - מועדים' עמ' 550 וש"נ, ונטעי-גבריאל הל' בין-המצרים פ"ג ס"ו וש"נ.

182. לקוטי-שיחות כרך כ' עמ' 352, וש"נ.

183. ע"פ המטה-אפרים סי' תרב סכ"ט.

עושים מנוי, ומקבלים מידי שבוע למייל
מנה חסידית גדושה של

התקשרות

chabadisrael.co.il
התכונות שלך לכל עניין יהודי

התועדות • שולחן שבת משפחתי חסידי
רעיון ממאמר חסידות • תמונה מספרת

חלקנו בתורה ובעולם

יְהוּדָה בֶּן תִּימָא אָמַר: הוּוּ עוֹז כְּנָמֵר וְקָל כְּנֶשֶׁר, רִץ כְּצִי וְגִבּוֹר כְּאַרִי, לַעֲשׂוֹת רָצוֹן אֶבֶר שְׂבָשְׂמִים. הוּא הָיָה אָמַר: עוֹז פָּנִים לְגִיהֶנֶם, וּבְרִשָׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, ה' אֱ-לֹהֵינוּ וְאֱ-לֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂיִבְנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ (פרק ה, משנה ב)

מהי משמעות הבקשה "ותן חלקנו בתורתך" על פי דרך החסידות?

לכל יהודי יש חלק מיוחד בעולם שניתן לאחריותו, וזוהי המשימה שלו לתקן ('לברר', בלשון החסידות) את אותו חלק בעולם. ועל כך מבקשים "ותן חלקנו - בתורתך" - שנצליח לתקן את חלקנו בעולם על ידי לימוד התורה. בשונה מדרכים אחרות, שדורשות מהאדם לרדת ולהיאבק ברע, לתורה יש כוח מיוחד לגרום לתיקון על ידי עצם העיסוק בתורה. ואנחנו שואפים ומבקשים שנוכל לתקן את חלקנו בלי להסתכן בכך שהרע יפגע בנו, אלא שנרומם ונעלה אותו בעזרת לימוד התורה.

וכאן באה משמעות נוספת לבקשה "ותן חלקנו בתורתך". על פי החסידות, לכל יהודי יש גם חלק מסוים בתורה ששייך לו ולנשמתו. ושני הדברים משלימים זה את זה: כדי שנצליח לתקן את חלקנו בעולם בעזרת התורה, עלינו למצוא את החלק שלנו בתורה. על כך אנו מבקשים "ותן חלקנו בתורתך" - שנזכה לכוון לאותו חלק בתורה ששם נמצא החלק האישי שלנו בעולם, וכך נצליח במשימה.

(תורת מנחם, כרך ה, עמוד 172)

לרדוף אחרי מזון רוחני

הוּא הָיָה אָמַר: בֶּן חֲמִשׁ שָׁנִים לְמִקְרָא, בֶּן עֶשְׂרִי שָׁנִים לְמִשְׁנָה, בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לְמִצְוֹת, בֶּן חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה לְגִמְרָא, בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לְחֶפֶז, בֶּן עֶשְׂרִים לְרִדּוּף, בֶּן שְׁלֹשִׁים לֶכֶח, בֶּן אַרְבָּעִים לְבִינָה, בֶּן חֲמִשִּׁים לְעֵצָה, בֶּן שִׁשִּׁים לְזִקְנָה, בֶּן שִׁבְעִים לְשִׁיבָה, בֶּן שְׁמוֹנִים לְגִבּוֹרָה, בֶּן תְּשַׁעִים לְשׁוֹחַ, בֶּן מֵאָה כָּאֵלוֹ מֵת וְעֶבֶר וּבָטַל מִן הָעוֹלָם (פרק ה, משנה כב)

מהי המשמעות של האמירה במשנה "בן עשרים לרדוף", במובן של עבודת ה' ותכליתו של האדם בעולם?

גיל עשרים הוא נקודת מפנה משמעותית בשלבי החיים של האדם בכל מה שקשור להגשמת ייעודו. את זאת אפשר ללמוד מכך שהמדרש אומר ש"אדם וחווה כבני עשרים שנה נבראו". והלא האדם הראשון נברא כדי להגשים את המטרה לעשות לקדוש ברוך הוא דירה בעולם הזה שזה היה תפקידו עלי אדמות, כמו שאומרת התורה: "ויניחם בגן עדן לעובדה ולשומרה". וגם כעת, לאחר חטא עץ הדעת, עיקר העבודה מתחיל כשהאדם נהיה בן עשרים, שאז כוחו מתמלא.

הפירוש הפשוט ב"לרדוף" הוא לרדוף ולהתאמץ להשיג פרנסה, כמו שאומרים המפרשים על סדר שלבי החיים המתואר במשנה: "לאחר שלמד מקרא משנה וגמרא, ונשא אישה והוליד בנים, צריך הוא לחזור ולבקש אחר מזונות".

אלא שידוע שפרנסה גשמית תלויה בפרנסה רוחנית, כי ברכת ה' בעניינים הגשמיים תלויה בקיום התורה והמצוות. ולכן מובן שלצד הרדיפה אחרי פרנסה גשמית, צריך גם לרדוף אחר המזון הרוחני. לכן, בחורי הישיבות שמצויים בגיל הזה, חייבים להקדיש את כוחותיהם כדי 'לרדוף' ולהתייגע בלימוד התורה.

(תורת מנחם, כרך ז, עמוד 29)

אבל מיד לאחר מכן נשמע את קולה של חנה: "ואשפוך את נפשי לפני השם". הבקשות על הצרכים האישיים שלנו, הגשמיים והרוחניים, צריכים לבוא מתוך ידיעה והכרה שאי אפשר לנתק בין חיי הגשם לחיי הרוח, שכל מה שאנחנו מבקשים הוא עבור הנשמה ולמען הגשמת המשימה הגדולה בעולם. לא רק הבקשה להיות יהודי רציני, ללמוד טוב גמרא ולהתפלל כמו שצריך. אפילו הרכב, המחשב והספה, ובוודאי הפרנסה וגידול הילדים בנחת, חייבים להיות חלק מעבודת השם ומהשליחות הגדולה לעשות לו יתברך דירה בתחתונים. ונסיים בדברי הרבי:

וכשם שתשובת חנה תירצה לחלוטין את טענת עלי, עד כדי כך שהוא הסכים עימה ואף נתן לה על כך ברכה והבטחה, "ואלוכי ישראל יתן את שלתך אשר שאלת מעימוי",

כך ממלא גם הקדוש ברוך הוא את בקשתו של כל יהודי, לשנה טובה ומתוקה כפשוטה, בטוב הנראה והנגלה, בבני חיי ומוזני, ובכולם - רוויחי.

כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, בגשמיות וברוחניות!

ולמרות זאת, עליו לבקש על עניינים אלו. כי אדרבה, זה עצמו מביא ומעורר את מענה חנה, שכל אחד מישראל, אפילו מי שלעת עתה מחשובותיו נתונות להצטרפויותיו עבור עצמו, הרי פנימיות בקשתו היא עניין של "ואשפוך את נפשי לפני השם", השתפכות פנימיות הנפש.

אם ברצונך לדעת האם תפילות ראש השנה שלך הן בכיוון הנכון, הסימן שלך יהיה שמיעה של שני הקולות, שלכאורה מנוגדים אבל בעצם משלימים - קולו של עלי הקורא "עד מתי תשתכרין?", וקולה של חנה המסבירה "ואשפוך את נפשי לפני השם".

כאשר אנו ניגשים לתקיעת שופר ותפילת מוסף, עלינו להתבונן ולזכור שמהותו האמיתית של ראש השנה היא המלכת השם למלך באופן בלעדי, ובחיים של כל אחד זה אומר התמסרות לקדוש ברוך הוא והחלטה נחושה למלא את רצונו בקבלת עול.

ולכן, באופן טבעי כשאנחנו שוקעים בתפילה ומתחילים לחשוב על יום הדין ועל הבקשות האישיות שלנו מאת השם, נשמע ונקשיב לקולו של עלי שקורא לנו: "מה אתה עושה?! אתה שיכור?!". איך אפשר לעמוד ביום הקדוש הזה, ולבקש על הפרה החולבת?...

"בַּחֲכָמָה יִסַּד אֶרֶץ כּוֹ". אֲבָל פְּנִימִית הֵלֵב הוּא בְּחִינַת רִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן שֶׁלִּמְעַלָּה מִהַחֲכָמָה. וּבְחִינַת הַתְּקִיעָה, שֶׁהוּא קוֹל פְּשׁוּט, הוּא בְּחִינַת הַתְּגַלּוּת פְּנִימִיּוֹת הֵלֵב, שֶׁהוּא בְּחִינַת רִצּוֹן הָעֲלִיּוֹן שֶׁלִּמְעַלָּה מִהַחֲכָמָה הַנִּלְוִי. וְזֶהוּ עֵינֵן "וּבְכָמָה? בְּשׁוֹפָר".

כִּי הֵנָּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא "צוּר לִבְבִי"⁶, וְגַם כֵּן "לִבְבִי" בְּלִשׁוֹן רַבִּים דִּמְשָׁמַע ב' לִבְבוֹת, וְהֵינּוּ בְּחִינַת חִיצוֹנִית וּפְנִימִית שֶׁבִּלְבַּב עַל דְּרָךְ מִשָּׁל הַנִּזְקָר לִמְעַלָּה, וְחִיצוֹנִית הֵלֵב הוּא לִמְטָה מִהַשְׁכָּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב⁷

6. תהלים עג, כו.
7. משלי ג, יט.

לביית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או למוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

חבצני מיוחד
לארץ הקודש:
55% הנחה
לשנה
הראשונה

JEM ישראלי < did.li/JEM-tv < 03-3083554

לחיות עם הרבי - סביב השעון

וידאו מהרבי ברצף
בכל שעות היממה

היום: ארי ית מן דאיתוהי הקא עמנא קאם
ימא דין קדם יי אלהנא וית די ליתוהי הקא
עמנא ימא דין:

שלישי טו כִּי־אַתֶּם יִדְעֶתֶם אֶת אֲשֶׁר־יִשְׁכְּנוּ בָאָרֶץ
מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר־עֲבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
עֲבַרְתֶּם: כִּי־אַתֶּם יִדְעֶתֶם אֶת אֲשֶׁר־יִשְׁכְּנוּ בָאָרֶץ
מִצְרַיִם וְאֵת אֲשֶׁר־עֲבַרְנוּ בְּקֶרֶב הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
עֲבַרְתֶּם: ארי אתון ידעתון ית דיתבנא בארעא
דמצרים וית די עברנא בגו עממא די עברתון:
טז ותרואו את־שקוציהם ואת גלליהם עץ ואבן
כסף וזהב אשר עמהם: ותרואו את־שקוציהם
ואת גלליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם:
וחדתון ית שקוציהון וית טעותהון אעא ואבנא
כסףא וזהבא די עמהון: יז פְּנִי־יֵשׁ בְּכֶם אִישׁ
אוֹ־אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה או־שְׁבֵט אֲשֶׁר לָבְנוּ בְּנֵה
הַיּוֹם מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת־
אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֶם פְּנִי־יֵשׁ בְּכֶם שְׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ
וְלַעֲנָה: פְּנִי־יֵשׁ בְּכֶם אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה אוֹ מִשְׁפָּחָה
או־שְׁבֵט אֲשֶׁר לָבְנוּ בְּנֵה הַיּוֹם מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
לָלֶכֶת לַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם הָהֶם פְּנִי־יֵשׁ בְּכֶם
שְׂרֵשׁ פְּרָה רֹאשׁ וְלַעֲנָה: דילמא אית בכון גבר
או אתתא או זרעית או שבטא די לבה פני יומא
דין מדחלתא דיי אלהנא למהך למפלח ית טעות
עממא האנון דילמא אית בכון גבר מהרהר
חטאין או זדון: יח וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי
הָאֱלֹהִים הַזֹּאת וְהִתְפָּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם
יְהוָה־לִּי כִּי בִשְׂרָרוֹת לָבִי אֵלֶךְ לְמַעַן סְפוֹת
הַרְוֵה אֶת־הַצְמָאָה: וְהָיָה בְּשִׁמְעוֹ אֶת־דִּבְרֵי
הָאֱלֹהִים הַזֹּאת וְהִתְפָּרַךְ בְּלִבּוֹ לֵאמֹר שְׁלוֹם יְהוָה־
לִי כִּי בִשְׂרָרוֹת לָבִי אֵלֶךְ לְמַעַן סְפוֹת הַרְוֵה
אֶת־הַצְמָאָה: ויהי במשמעה ית פתגמי מומתא
הדא ויחשב בלבה למימר שלמא יהי לי ארי
בהרהור לבי אנא אזיל בדיל לאוספא לה (לה)

ט אתם נצבים היום בלכם לפני יהוה אלהיכם
ראשיכם שבטיכם וקניכם ושטריכם כל איש
ישראל: אתם נצבים היום בלכם לפני יהוה
אלהיכם ראשיכם שבטיכם וקניכם ושטריכם כל
איש ישראל: אתון קימין יומא דין פלכון קדם
יי אלהכון רשיכון שבטיכון סביכון וסרביכון
כל אנש ישראל: טפכם נשיכם וגרד אשר
בקרב מחניד מחטב עציך עד שאב מימיו:
טפכם נשיכם וגרד אשר בקרב מחניד מחטב
עציך עד שאב מימיו: טפלכון נשיכון וגיורד
די בגו משריתיך מלקט אעיד עד מלי מיו:
י לעברך בבית יהוה אלהיך ובאלתו אשר
יהוה אלהיך פרת עמד היום: לעברך בבית
יהוה אלהיך ובאלתו אשר יהוה אלהיך פרת
עמד היום: לאעלותך בקימא דיי אלהך
ובמומתה די יי אלהך גזר עמד יומא דין:

שני יב למען הקים־אתך היום א לו לעם והוא
יהיה־לך לאלהים כאשר דבר־לך וכאשר
נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק וליעקב: למען
הקים־אתך היום א לו לעם והוא יהיה־לך
לאהלים כאשר דבר־לך וכאשר נשבע לאבותיך
לאברהם ליצחק וליעקב: בדיל לאקמא יתך
יומא דין קדמוהי לעמא והוא יהי לך לאלה
כמא די מליל לך וכמא די קיים לאבכהך
לאברהם ליצחק וליעקב: יג ולא אתכם לבדכם
אנכי פרת את־הברית הזאת ואת־האֱלֹהִים
הזאת: ולא אתכם לבדכם אנכי פרת את־הברית
הזאת ואת־האֱלֹהִים הזאת: ולא עמכון
בלחודיכון אנא גזר ית קימא הדא וית מומתא
הדא: יד כי את־אשר ישנו פה עמנו עמד היום
לפני יהוה אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו
היום: כי את־אשר ישנו פה עמנו עמד היום
לפני יהוה אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו

חטאי שלותא על זדונתא: י לא־יאבה יהוה סלח לו כי או יעשן אף־יהוה וקנאתו באיש ההוא ורבצה בו כל־האלה הכתובה בספר הזה ומחה יהוה את־שמו מתחת השמים: לא־יאבה יהוה סלח לו כי או יעשן אף־יהוה וקנאתו באיש ההוא ורבצה בו כל־האלה הכתובה בספר הזה ומחה יהוה את־שמו מתחת השמים: לא יביי למשבק לה ארי ככן יתקף רגזא דיי ותמתה בגברא ההוא וידבקון בה כל לוטיא דכתיבין בספרא הדין וימחי יי ית שמה מתחות שמאי: ד והבדילו יהוה לרעה מכל שבטי ישראל ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה: והבדילו יהוה לרעה מכל שבטי ישראל ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה: ויפרשנה יי לבישא מכל שבטיא דישראל ככל לוטי קנמא דכתיבין בספרא דאורייתא הדין: כא ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר בא מארץ רחוקה וראו את־מבוא הארץ ההוא ואת־תחלאתה אשר־חלה יהוה בה: ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר בא מארץ רחוקה וראו את־מבוא הארץ ההוא ואת־תחלאתה אשר־חלה יהוה בה: וימר דרא בתראה בניכון די יקומו מבתריכון ובר עממין דיימי מארעא רחיקא ויחזון ית מחתא דארעא ההיא וית מרעהא די אמרע יי בה: כ גפרית ומלח שרפה כל־ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא־יעלה בה כל־עשב כמהפכת סדם ועמרה אדמה כחב וצביים קרי וצבאים אשר הפך יהוה באפו ובחמתו: גפרית ומלח שרפה כל־ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא־יעלה בה כל־עשב כמהפכת סדם ועמרה אדמה וצבאים אשר הפך יהוה באפו ובחמתו: גפרתא ומלחא קידת כל ארעה לא תזרע ולא תצמח ולא יסק

בה כל עסבא כמהפכתא דסדם ועמרה אדמה וצבאים די הפך יי פרגזה ובחמתה: כג ואמר כל־הגוים עלימה עשה יהוה ככה לארץ הזאת מזה חרי האף הגדול הזה: ואמר כל־הגוים עלימה עשה יהוה ככה לארץ הזאת מזה חרי האף הגדול הזה: וימרון כל עממיא על מה עבד יי כדין לארעא הדא מא תקוף רגזא רבא הדין: כד ואמר על אשר עזבו את־ברית יהוה אלהי אבתם אשר כרת עמם בהוציאו אתם מארץ מצרים: ואמר על אשר עזבו את־ברית יהוה אלהי אבתם אשר כרת עמם בהוציאו אתם מארץ מצרים: וימרון על דשבקו ית קנמא דיי אלהא דאכתיהון די גזר עמהון באפקותה יתהון מארעא דמצרים: כה וילכו ויעברו אלהים אחרים וישתחוו להם אלהים אשר לא־ידעום ולא חלק להם: וילכו ויעברו אלהים אחרים וישתחוו להם אלהים אשר לא־ידעום ולא חלק להם: ובאזלו ופלחו לטעות עממיא וסגידו להון דחלן די לא ידענון ולא אוסיבא להון: כו ויחראף יהוה בארץ ההוא להביא עליה את־כל־הקללה הכתובה בספר הזה: ויחראף יהוה בארץ ההוא להביא עליה את־כל־הקללה הכתובה בספר הזה: ויתקף רגזא דיי בארעא ההיא לאיתא עלה ית כל לוטיא דכתיבין בספרא הדין: כז ויתשם יהוה מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל־ארץ אחרת פיוס הזה: ויתשם יהוה מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל־ארץ אחרת פיוס הזה: וטלטלנון יי מעל ארעהון פרזו ובחמה ובתקוף רגזו ואגלנון לארעא אחרי פיומא הדין: כח הנסתרת ליהוה אלהינו והנגלת לנו ולבנינו עד־עולם לעשות את־כל־דברי התורה הזאת: הנסתרת ליהוה אלהינו והנגלת לנו ולבנינו עד־עולם לעשות

את־כִּלְדַּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת: דַּמְשַׁמְרֵן קָדָם יי
אֱלֹהֵנָּא וּדְמַגְלִין לָנָא וּלְכַנְנָא עַד עַלְם לְמַעַבְד ית
כָּל פִּתְגָמֵי אוּרִיתָא קָדָא: ס

רבי' א וְהִיא כִּי־יָבֹאוּ עָלֶיךָ כְּלִי־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
הַבִּרְכָּה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהַשְׁבַּת
אֶל־לִבְּךָ בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֶךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ שְׁמָה: וְהִיא כִּי־יָבֹאוּ עָלֶיךָ כְּלִי־הַדְּבָרִים
הָאֵלֶּה הַבִּרְכָּה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ וְהַשְׁבַּת
אֶל־לִבְּךָ בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
שְׁמָה: וְהִיא אַרְי יִתּוֹן עֲלֶיךָ כָּל פִּתְגָמֵי הָאֱלִין
בְּרִכָּן וּלְוִטִּין דִּי יְהִיבִית קַדְמָךָ וְתַתּוּב לְלַבְּךָ בְּכָל
עַמְמֵי דִי אֲגִלָּךְ יי אֱלֹהֶךָ לְתַמְנָן: ב וְשַׁבְתָּ
עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹלִי בְּכָל־אֲשֶׁר־אֲנֹכִי
מִצְוֶיךָ הַיּוֹם אַתָּה וּבְנֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־
נַפְשְׁךָ: וְשַׁבְתָּ עַד־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹלִי
בְּכָל־אֲשֶׁר־אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם אַתָּה וּבְנֶיךָ בְּכָל־
לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ: וְתַתּוּב לְדַחֲלָתָא דִּי אֱלֹהֶךָ
וְתַקְבַּל לְמִימְרָה כָּל דִּי אָנָּא מִפְּקֻדָּךְ יוֹמָא דִּין
אַתָּה וּבְנֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ: ג וְשַׁב יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶת־שְׁבוּתָתְךָ וּרְחֻמְךָ וְשַׁב וְקִבְּצָךְ מִכָּל־
הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁמָה: וְשַׁב
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־שְׁבוּתָתְךָ וּרְחֻמְךָ וְשַׁב וְקִבְּצָךְ
מִכָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר הִפִּיצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁמָה:
וְיַתּוּב יי אֱלֹהֶךָ ית שְׁבִי גְלוּתְךָ וִירְחֻס עֲלֶיךָ
וְיַתּוּב וְיַכְנִשְׁנֶךָ מִכָּל עַמְמֵי דִי יִבְדְּרֶנָּךְ יי אֱלֹהֶךָ
לְתַמְנָן: ד אִם־יְהִי נִדְחָךְ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם
יִקְבְּצָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: אִם־יְהִי
נִדְחָךְ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
וּמִשָּׁם יִקְחֶךָ: אִם יְהִי גְלוּתְךָ בְּסִיפֵי שְׁמַיָּא מִתַּמְנָן
כִּנְשִׁנֶּךָ יי אֱלֹהֶךָ וּמִתַּמְנָן יִקְרֹבְנֶךָ: ה וְהִבִּיאֲךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ
וִירְשָׁתָהּ וְהִיטְבֶּךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ: וְהִבִּיאֲךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יִרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ
וִירְשָׁתָהּ וְהִיטְבֶּךָ וְהִרְבֶּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ: וְיַעֲלֶנָּךְ יי

אֱלֹהֶךָ לְאָרְעָא דִּירִיתוּ אֲבֹתְךָ וְתַרְתֵּם וְיִוֹטֵב לָךְ
וְיַסְגִּנֶךָ מֵאֲבֹתְךָ: ו וְכָל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־לִבְּךָ
וְאֶת־לִבְּךָ וְרַעְיָךְ לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ: וְכָל יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶת־לִבְּךָ וְאֶת־לִבְּךָ וְרַעְיָךְ לְאַהֲבָה אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן חַיֶּיךָ:
וְיַעֲדִי יי אֱלֹהֶךָ ית טַפְשׁוֹת לִבְּךָ וְיַת טַפְשׁוֹת לִבְּךָ
דְּבִנְיָךְ לְמַרְחָם ית יי אֱלֹהֶךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ
בְּדִיל חַיֶּיךָ:

חַמִּישׁ: ו וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל־הָאֱלֹת הָאֵלֶּה
עַל־אִיְבֶיךָ וְעַל־שִׁנְאִיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ: וְנָתַן יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ אֶת כָּל־הָאֱלֹת הָאֵלֶּה עַל־אִיְבֶיךָ וְעַל־
שִׁנְאִיךָ אֲשֶׁר רָדְפוּךָ: וְיַתּוּב יי אֱלֹהֶךָ ית כָּל לְוִטִּיָּא
הָאֱלִין עַל כָּל־בְּעָלֵי דְבְּכָךְ וְעַל סִנְאָךְ דִּי רָדְפוּךָ:
ח וְאַתָּה תִּשׁוּב וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְעָשִׂיתָ
אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם: וְאַתָּה
תִּשׁוּב וְשִׁמְעַתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְעָשִׂיתָ אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם: וְאַתָּה תַתּוּב וְתַקְבַּל
בְּמִימְרָא דִּי וְתַעֲבֹד ית כָּל פְּקוּדוֹתֵי דִי אָנָּא
מִפְּקֻדָּךְ יוֹמָא דִּין: ט וְהוֹתִירְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ בְּפָרִי בִטְנְךָ וּבְפָרִי בְהִמְתָּךְ
וּבְפָרִי אֲדָמְתְךָ לְטִבָּה כִּי ו יִשׁוּב יְהוָה לְשׁוֹשׁ
עָלֶיךָ לְטוֹב כַּאֲשֶׁר־שָׁשׁ עַל־אֲבֹתֶיךָ: וְהוֹתִירְךָ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֵׂה יָדְךָ בְּפָרִי בִטְנְךָ וּבְפָרִי
בְהִמְתָּךְ וּבְפָרִי אֲדָמְתְךָ לְטִבָּה כִּי ו יִשׁוּב יְהוָה
לְשׁוֹשׁ עָלֶיךָ לְטוֹב כַּאֲשֶׁר־שָׁשׁ עַל־אֲבֹתֶיךָ:
וְיִתְרַנֶּךָ יי אֱלֹהֶךָ בְּכָל עוֹבְדֵי יָדְךָ בְּוֹלְדָא דְמַעַן
וּבְוֹלְדָא דְבַעֲרֶיךָ וּבְאִפָּא דְאָרְעָךָ לְטָבָא אַרְי יַתּוּב
יי לְמַחְדֵּי עֲלֶיךָ לְטָב כְּמָא דִּי חֲדִי עַל אֲבֹתְךָ:
י כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמּוֹר מִצְוֹתָיו
וְחֻקֹּתָיו תִּפְתּוֹכָהּ בְּסִפְר הַתּוֹרָה הַזֹּאת כִּי תִשׁוּב
אֶל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לִבְּךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ: כִּי
תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמּוֹר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו
תִּפְתּוֹכָהּ בְּסִפְר הַתּוֹרָה הַזֹּאת כִּי תִשׁוּב אֶל־יְהוָה

מִצִּוֹת הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַבֵּת
בְּדַרְכָּיו וּלְשַׁמֵּר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחַיֵּית
וִרְבִּית וּבְרַכָּל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה
בֹּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: דִּי אָנָּה מִפְקֶדֶךָ יוֹמָא דִּין
לְמַרְחָם יָת יי אֱלֹהֶךָ לְמַחֵךְ בְּאַרְחֵן דְּמַקְנָן
קְדָמוּהִי וּלְמַטֵּר פְּקוּדוּהִי וּקְנָמוּהִי וְדִינוּהִי וְתִיחִי
וְתַסְגִּי וּבְרַכְנָךְ יי אֱלֹהֶךָ בְּאַרְעָא דִּי אַתָּה עָלִיל
לְתַמְן לְמִירְתָּה: יי וְאַם־יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמַע
וְנִדְחָתָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַבַּדְתָּם:
וְאַם־יִפְנֶה לְבַבְךָ וְלֹא תִשְׁמַע וְנִדְחָתָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ
לְאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְעַבַּדְתָּם: וְאַם יִפְנִי לְבָבְךָ וְלֹא
תִקְבַּל וְתַטְעִי וְתַסְגִּיד לְטַעֲוֹת עַמְמִיא וְתַפְלַחְנוּן:
יִי הַגְדַּתִּי לְכֶם הַיּוֹם כִּי אֲבֹד תֵּאבְדוּן לֹא־
תֵּאָרִיכֵן יָמִים עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר
אֶת־הַיַּרְדֵּן לְבֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: הַגְדַּתִּי לְכֶם
הַיּוֹם כִּי אֲבֹד תֵּאבְדוּן לֹא־תֵּאָרִיכֵן יָמִים עַל־
הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן לְבֹא שָׁמָּה
לְרִשְׁתָּהּ: תִּיחִי לְכוּן יוֹמָא דִּין אֲרִי מִיבֹד
תִּיבְדוּן לֹא תוֹרְכוּן יוֹמִין עַל אַרְעָא דִּי אַתָּה עֹבֵר
יָת יִרְדְּנָא לְמַעַל לְתַמְן לְמִירְתָּה: יי הַעֲדַתִּי בְכֶם
הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת
נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה וּבַחֲרַת בְּחַיִּים
לְמַעַן תַּחֲיָה אַתָּה וְזִרְעֶךָ: הַעֲדַתִּי בְכֶם הַיּוֹם
אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת נָתַתִּי
לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה וְהַקְלָלָה וּבַחֲרַת בְּחַיִּים לְמַעַן
תַּחֲיָה אַתָּה וְזִרְעֶךָ: אִסְתְּהִית בְּכוּן יוֹמָא דִּין יָת
שְׁמִיא וְיָת אַרְעָא חַיִּי וּמוֹתָ יִהְיִית קְדָמְךָ בְּרַכָּן
וּלְטִין וְתַתְרַעֲי בְּחַיִּי בְּדִיל דְּתִיחִי אַתָּה וּבְנֶיךָ:
כ לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקוֹל
וּלְדַבְּקָה־בּוֹ כִּי הוּא חַיִּיד וְאַרְךָ יָמֶיךָ לְשִׁבְתָּ
עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁפַּע יְהוָה לְאַבְרָהָם
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְתַת לָהֶם: לְאַהֲבָה
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַ בְּקוֹל וּלְדַבְּקָה־בּוֹ כִּי הוּא
חַיִּיד וְאַרְךָ יָמֶיךָ לְשִׁבְתָּ עַל־הָאָדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁפַּע

אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבַבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ: אֲרִי תִקְבַּל
בְּמִימְרָא דִּי אֱלֹהֶךָ לְמַטֵּר פְּקוּדוּהִי וּקְנָמוּהִי
דְּכַתִּיבִין בְּסִפְרָא דְּאוּרִיתָא דִּין אֲרִי תַתּוּב קָדָם
יִי אֱלֹהֶךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ: ס יי בִּי הַמְצִינָה
הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי מִצִּוֹת הַיּוֹם לֹא־נִפְלְאת הוּא
מִמֶּךָ וְלֹא־רַחֲקָה הוּא: בִּי הַמְצִינָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
אָנֹכִי מִצִּוֹת הַיּוֹם לֹא־נִפְלְאת הוּא מִמֶּךָ וְלֹא־
רַחֲקָה הוּא: אֲרִי תִפְקֶדְתָּא הָדָא דִּי אָנָּה מִפְקֶדֶךָ
יּוֹמָא דִּין לֹא מִפְרָשָׁא הִיא מִנָּךְ וְלֹא רַחֲיקָא הִיא:
יכ לֹא בְשָׁמַיִם הוּא לֵאמֹר כִּי יַעֲלֶה־לָנוּ
הַשָּׁמַיִמָה וְיִקְחָה לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה:
לֹא בְשָׁמַיִם הוּא לֵאמֹר כִּי יַעֲלֶה־לָנוּ הַשָּׁמַיִמָה
וְיִקְחָה לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה: לֹא בְשָׁמִיא
הִיא לְמִימַר מִן יִסַּק לָנָא לְשָׁמִיא וְיִסְבֵּה לָנָא
וְיִשְׁמַעְנָנָא יְתָה וְנַעֲבֹדָה: יי וְלֹא־מַעֲבָר לִים
הוּא לֵאמֹר כִּי יַעֲבֹר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחָה
לָנוּ וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה: וְלֹא־מַעֲבָר לִים
הוּא לֵאמֹר כִּי יַעֲבֹר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם וְיִקְחָה לָנוּ
וְיִשְׁמַעְנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה: וְלֹא מַעֲבָרָא לִימָא הִיא
לְמִימַר מִן יַעֲבֹר לָנָא לַעֲבָרָא דִּימָא וְיִסְבֵּה לָנָא
וְיִשְׁמַעְנָנָא יְתָה וְנַעֲבֹדָה: יי כִּי־קְרוֹב אֱלֹהֶיךָ
הַדְּבָר מְאֹד בְּפִיד וּבְלִבְבְּךָ לַעֲשֹׂתוֹ: כִּי־קְרוֹב
אֱלֹהֶיךָ הַדְּבָר מְאֹד בְּפִיד וּבְלִבְבְּךָ לַעֲשֹׂתוֹ: אֲרִי
קָרִיב לָךְ פְּתָגְמָא לְחָדָא בְּפוּמְךָ וּבְלִבְבְּךָ
לְמַעֲבָדָה: ס

שְׁבִיעִי טו רָאָה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים
וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הַמּוֹת וְאֶת־הָרָע: רָאָה נָתַתִּי
לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־הַחַיִּים וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הַמּוֹת
וְאֶת־הָרָע: חַזִּי דִּיהִבִּית קְדָמְךָ יוֹמָא דִּין יָת חַיִּי
וְיָת טַבְתָּא וְיָת מוֹתָא וְיָת בִּישָׂא: טו אֲשֶׁר אָנֹכִי
מִצִּוֹת הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְלַבֵּת
בְּדַרְכָּיו וּלְשַׁמֵּר מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו
וְחַיֵּית וִרְבִּית וּבְרַכָּל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר־אַתָּה בֹּא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ: אֲשֶׁר אָנֹכִי

יְהוָה לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וְלִיעֲקֹב לָתֵת
 לָהֶם: לְמִרְחָם יֵת יִי אֱלֹהֶךָ לְקַבֵּל אֶמִּימְרָה
 יוֹמִיד לְמַתֵּב עַל אֲרָעָא דִּי קַיִים יִי לְאַבְרָהָם
 לְאַבְרָהָם לִיצְחָק וְלִיעֲקֹב לְמַתֵּן לְהוֹן: פ פ פ
 מ' פְּסוּקִים, לִבְב' סִימָן.

הַפְטָרָה לַפְרֹשֶׁת נִצְבִּים (נִצְבִּים וַיֵּלֶךְ כֶּשֶׁחַן מִחוּבְרוֹת) בִּישְׁעִיהָ פֶּרֶק סֵא"ס

סא יְשׁוּשׁ אִשִּׁישׁ בִּיהוָה תִּגַּל נִפְשִׁי בְּאֱלֹהֵי כִי הִלְבִּישָׁנִי בְּגָדֵי־יִשְׁשׁ מַעֲיֵל צִדְקָה יַעֲמֵנִי
 פָּחַתָּן יִכְתֹּן פֶּאֶר וּכְפֹלָה תַעֲדָה כְּלִיָּה: « כִּי בְּאֶרֶץ תּוֹצִיא צִמְחָה וּכְנָנָה זְרוּעֶיהָ תַצְמִיחַ
 כֵּן | אֲדַנִּי יִהְיֶה יִצְמִיחַ צִדְקָה וְתַהֲלֶה נֶגֶד כָּל־הַגּוֹיִם: **סב** « לִמְעַן צִיּוֹן לֹא אֲחַשֶׁה וּלְמַעַן
 יְרוּשָׁלַיִם לֹא אֶשְׁקוּט עַד־יֵצֵא כְּנָנָה צִדְקָה וְיִשְׁוַעְתָּהּ כִּלְפִיד יִבְעָר: כִּי־רָאוּ גוֹיִם צִדְקָה
 וְכָל־מַלְכִים כְּבוֹדָהּ וְקָרָא לָהּ שֵׁם חֲדָשׁ אֲשֶׁר כִּי יִהְיֶה יִקְבְּנוּ: גִּוְהִיִּית עֲטָרַת תִּפְאֶרֶת
 בִּיד־יְהוָה וְצִנְיָה מְלוּכָה בְּכַף־אֱלֹהֵיהָ: ד־ לֹא־יֵאמָרוּ לָהּ עוֹד עֲזוּבָה וּלְאַרְצָהּ לֹא־יֵאמָרוּ עוֹד
 שְׁמָמָה כִּי לָהּ יִקְרָא חִפְצִי־בָהּ וּלְאַרְצָהּ בַּעֲוִלָה כִּי־חָפֶץ יִהְיֶה לָּהּ וְאַרְצָהּ תִּפְעַל: ה־ כִּי־יִבְעַל
 בַּחוּר בְּתוֹלָה יִבְעֹלֶךָ בְּנִיךָ וּמִשׁוּשׁ חֲתָן עַל־כֹּפֶלָה יִשִּׁישׁ עַל־יָד אֱלֹהֵיהָ: ו־עַל־חֹמֹתֶיהָ
 יְרוּשָׁלַיִם הַפְקִדְתִּי שְׁמָרִים כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלַּיְלָה תְּמִיד לֹא יִחַשּׁוּ הַמְּפֹכִירִים אֶת־יְהוָה
 אֲל־דְּמִי לָכֶם: ז־וְאַל־תִּתְּנוּ דְּמִי לוֹ עַד־יִכּוֹנֶן וְעַד־יִשִּׁים אֶת־יְרוּשָׁלַיִם תַּהֲלֶה בְּאֶרֶץ: ח־ נִשְׁבַּע
 יְהוָה בְּיָמֵינוּ וּבְזֵרוּעַ עֵזוֹ אִם־אֵתָּן אֶת־דִּגְלָךָ עוֹד מֵאֵכָל לְאַיִכֶּיךָ וְאִם־יִשְׁתַּנוּ בְּנֵי־נֶכֶד תִּירוּשָׁךָ
 אֲשֶׁר יִגְעַת בּוֹ: ט כִּי מֵאִסְפוֹ וְאֵכְלָהּ וְהִלְלוּ אֶת־יְהוָה וּמִקְבָּצֶיהָ יִשְׁתַּחוּ בַּחֲצֹצֹת קִדְשִׁי:
 י־עֲבְרוּ עֲבְרוּ בִשְׁעָרִים פָּנוּ דֶרֶךְ הָעָם סָלוּ סָלוּ הַמְּסֻלָּה סָקְלוּ מֵאֲבָן הָרִימוּ גִם עַל־הָעַמּוּם:
 יא־ הִנֵּה יְהוָה הַשְׁמִיעַ אֶל־קִצֵּה הָאָרֶץ אָמְרוּ לְבַת־צִיּוֹן הִנֵּה יִשְׁעֶךָ בָּא הִנֵּה שִׁכְרוּ אֹתָהּ
 וּפְעֻלָּתָהּ לִפְנֵיהֶּ: יב־וְקָרָאוּ לָהֶם עִם־הַקֹּדֶשׁ גְּאוּלֵּי יְהוָה וְלָהּ יִקְרָא דְרוּשָׁה עִיר לֹא נִעְזְבָה:
סג « מִי־זֶה | בָּא מֵאֲדוּם חֲמוּץ בְּגָדִים מִבְּצֹרָה זֶה הַדּוֹר בִּלְבוּשׁוֹ צִעָה בָּרַב פָּחוּ אֲנִי
 מִדְּבַר בְּצִדְקָה רַב לְהוֹשִׁיעַ: כ־ מִדּוּעַ אָדָם לִלְבוּשׁ וּבְגָדִים בְּדֶרֶךְ בָּגַת: ג־פּוֹרָה | דֶּרֶכְתִּי
 לְבָדִי וּמַעֲמִים אֵין־אִישׁ אֹתִי וְאֶדְרֹכֶם בְּאִפִּי וְאַרְמָסֶם בַּחֲמָתִי וְיִן נִצָּחֶם עַל־בְּגָדִי
 וְכָל־מִלְבוּשֵׁי אֲנָאֲלָתִי: ד־ כִּי יוֹם נָקָם בִּלְפִי וּשְׁנַת גְּאוּלֵּי בָּאָה: ה־ וְאֵבִיט וְאֵין עוֹד וְאִשְׁתּוּמָם
 וְאֵין סוּמָךְ וְתוֹשַׁע לִי זִרְעִי וְחַמָּתִי הִיא סִמְכָתִנִּי: ו־וְאֵבִיט עַמּוּם בְּאִפִּי וְאִשְׁפָּרֶם בַּחֲמָתִי
 וְאוֹרִיד לְאֶרֶץ נִצָּחֶם: ז־ חֲסָדֵי יְהוָה | אֲזַכִּיר תַּהֲלֶת יְהוָה פֶּעַל כָּל אֲשֶׁר־גָּמְלָנוּ יְהוָה וּרְב־טוֹב
 לְבֵית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־גָּמְלָם בְּרַחֲמֵי וּבְרַב חֲסָדָיו: ח־ וְיֵאמָרוּ אֲד־עַמִּי חֲמָה בָּנִים לֹא יִשְׁקֹרוּ
 וְיִהִי לָהֶם לְמוֹשִׁיעַ: ט־בְּכָל־צָרָתָם | לוֹ צָר וּמִלֵּאךְ פָּנָיו הוֹשִׁיעַם בְּאַהֲבָתוֹ וּבְחַמְלָתוֹ הוּא
 גְּאֹלָם וַיִּנְטָלֶם וַיִּנְשָׂאֶם כָּל־יְמֵי עוֹלָם:

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ו באלול	4.27	5.15	5.37	6.34	9.29	12.34	13.05	18.40.6	19.05
ש"ק, כ"ז באלול	4.27	5.16	5.37	6.35	9.29	12.34	13.04	18.39.3	19.03
א', כ"ח באלול	4.28	5.17	5.38	6.36	9.29	12.33	13.04	18.37.9	19.02
ב', כ"ט באלול	4.29	5.17	5.39	6.36	9.29	12.33	13.03	18.36.6	19.01
ג', א' בתשרי תשפ"ו	4.30	5.18	5.39	6.37	9.30	12.33	13.03	18.35.3	18.59
ד', ב' בתשרי	4.31	5.19	5.40	6.37	9.30	12.32	13.02	18.34.0	18.58
ה', ג' בתשרי	4.31	5.19	5.41	6.38	9.30	12.32	13.02	18.32.6	18.57
ו', ד' בתשרי	4.32	5.20	5.41	6.39	9.30	12.32	13.02	18.31.3	18.55

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ו באלול ה'תשפ"ה – ד' בתשרי ה'תשכ"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ו באלול	הל' פרה אדומה פרק ב-ד.	הל' שאלה ופקדון פרק ז.	מ"ע קיג.
ש"ק	כ"ז באלול	פרק ה-ז.	פרק ח.	מ"ע קיג.
א'	כ"ח באלול	פרק ח-י.	הל' מלוה ולוה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קח.
ב'	כ"ט באלול	פרק יא-יג.	פרק ב.	מ"ע קח.
ג'	א' בתשרי	פרק יד-טו. הל' טומאת צרעת. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ג.	מ"ע קח. קא.
ד'	ב' בתשרי	פרק ב-ד.	פרק ד.	מל"ת שח. שז.
ה'	ג' בתשרי	פרק ה-ז.	פרק ה.	מ"ע קיב.
ו'	ד' בתשרי	פרק ח-י.	פרק ו.	מ"ע קי.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
נצבים	18:00	19:17	18:22	19:18	18:11	19:18	18:21	19:18
ראש השנה	18:00	-	18:16	-	18:07	-	18:17	-
ב' דראש השנה	19:11	19:09	19:12	19:11	19:12	19:10	19:12	19:11
ילך - שובה	17:55	19:05	18:11	19:07	18:01	19:06	18:12	19:07

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש